

INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SYMPOSIUM-4

ABSTRACT BOOK

Editors
Dr. Mehtap Dinger
Zhuldyz Sakhi

ISBN: 978-605-7811-67-7

ABSTRACT BOOK

Editors
Dr. Mehtap DİNÇER
Zhuldyz SAKHI

All rights of this book belongs to ISPEC. Without
permission can't be
duplicate or copied.
Authors of chapters are responsible both ethically
and juridically.

ISBN-978-605-7811-67-7

**BLACK SEA NETWORK
FOR INTERCULTURAL COMMUNICATIONS (BIC)**
www.blackseacountries.org
blackseacountries@gmail.com

ABOUT SYMPOSIUM

INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SYMPOSIUM-4

Keynote & Invited participation type

DATE - PLACE

May 5-6, 2020

Giresun, TURKEY

ORGANIZATION

**BLACK SEA NETWORK FOR INTERCULTURAL COMMUNICATIONS
(BIC)**

PARTICIPANT INSTITUTES

Giresun University

KARASAM Strategic Research and Application Center

HONORARY HEAD

Dr. Abbas KARAAĞAÇLI

ORGANIZATION COMMITTEE

DR. GUGULI DUMBADZE

DR. İLHAN ŞAHİN

DR. ZUHRA KALAKHANOVA

Dr. Ali Çağın YÜCEL

SALOME JAPARIDZE

Zhuldyz SAKHI

LANGUAGES

Turkish, English, Russian, Georgian

SCIENCE COMMITTEE

Dr. Alma T. AKAJANOVA
Abai Kazakh National University

Dr. Alia R. MASALIMOVA
AI – Farabi Kazakh National University

Dr. Anatoliy LOGINOV
Ukraine Shevchenko Lugan National University

Dr. Bulent HANER
Zonguldak Bulent Ecevit University

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA
Rasulbekov Kyrgyz Economy University

Dr. Elvan YALCINKAYA
Ömer Halisdemir University

Dr. Elena Belik VENIAMINOVNA
Vladivostok State Economy University

Dr. George RUDIC
Montreal Pedagogie Moderne Institute

Dr. Isaevna URKIMBAEVA
Abilai Khan International Relations University

Dr. Kenes JUSUPOV
M. Tinisbaev Kazakh Communication Academy

Dr. Latkin A. PAVLOVIC
Vladivostok State Economy University

Dr. Malik YILMAZ
Ataturk University

Dr. Isaevna URKIMBAEVA
Abilai Khan International Relations University

Dr. Mavlyanov ABDIGAPPAR
Kyrgyz Elaralık University

Dr. Isaevna URKIMBAEVA
Abilai Khan International Relations University

Dr. Kenes JUSUPOV
M. Tinisbaev Kazakh Communication Academy

Dr. Latkin A. PAVLOVIC
Vladivostok State Economy University

Dr. Malik YILMAZ
Ataturk University

Dr. Maira ESIMBOLOVA
Kazakhstan Narkhoz University

Dr. Maira MURZAHMEDOVA
AI – Farabi Kazakh National University

Dr. Mustafa GULEC
Ankara University

Dr. Mustafa UNAL
Erciyes University

Dr. Necati DEMIR
Gazi University

Dr. Sevcen YILDIZ
Akdeniz University

Dr. Sara MAZHITAYEVA
E.A. Buketov Karaganda State University

Dr. Ulbosin KIYAKBAEVA
Abai Kazakh National Pedagogy University

Dr. Umran TURKYILMAZ
Gazi University

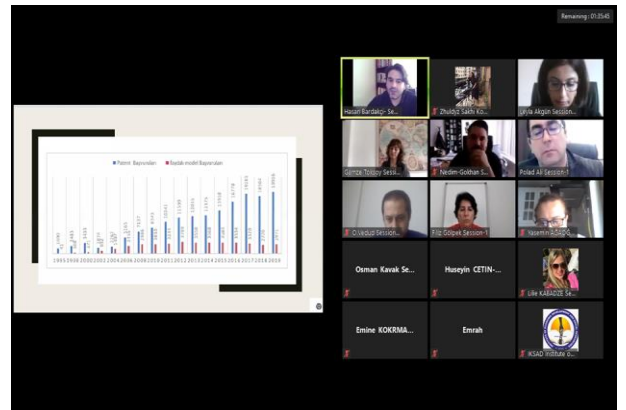
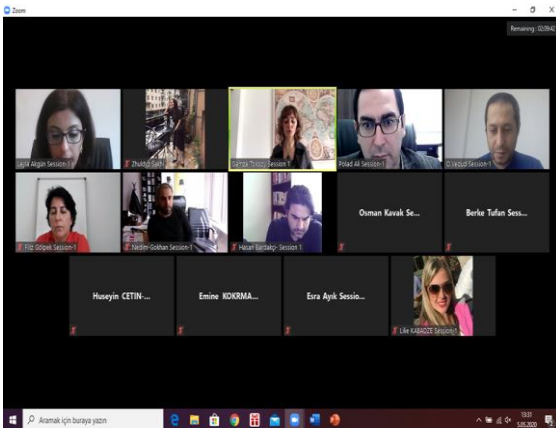
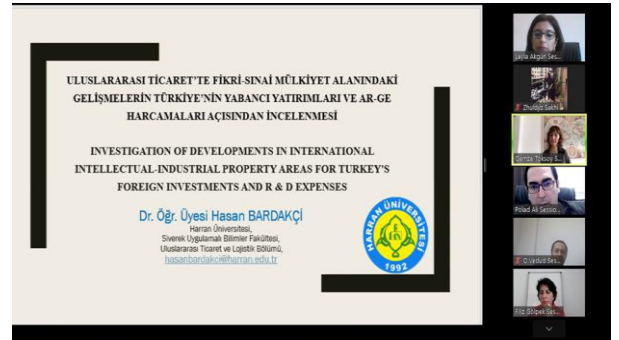
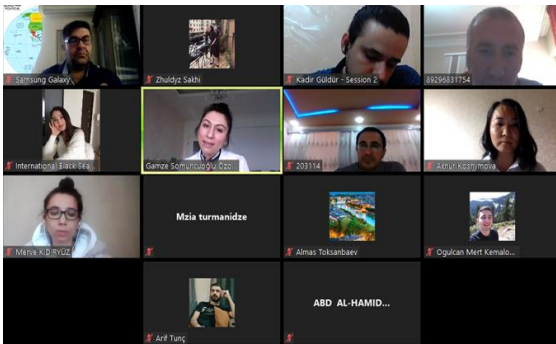
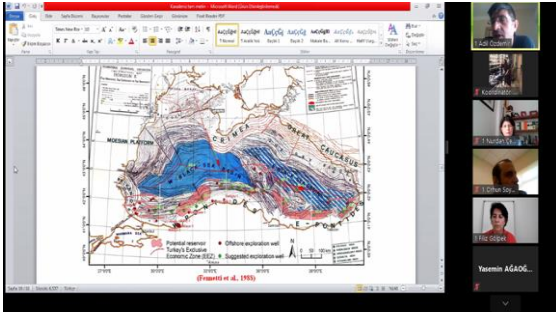
Dr. Veli AKARSU
Zonguldak Bulent Ecevit University

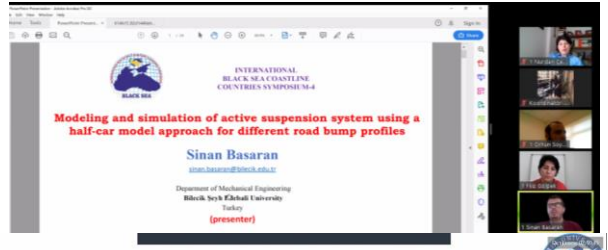
Dr. Vera ABRAMENKOVA
Russia Family Studies Institute

Dr. Vlademir VISLIVIY
Ukraine National Technical University

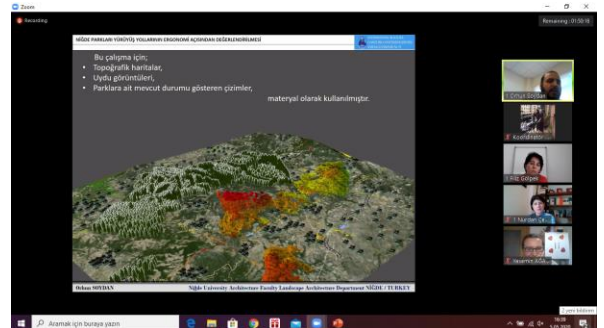
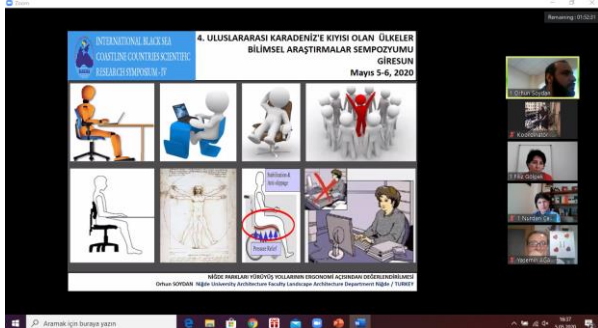
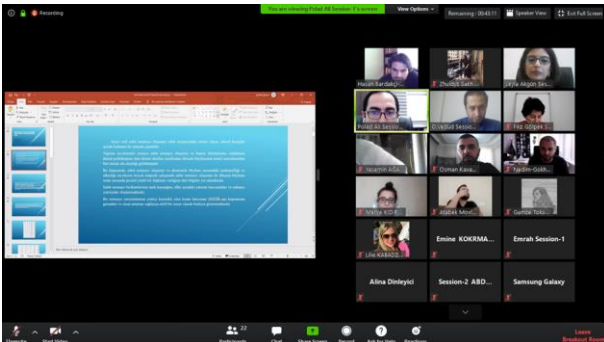
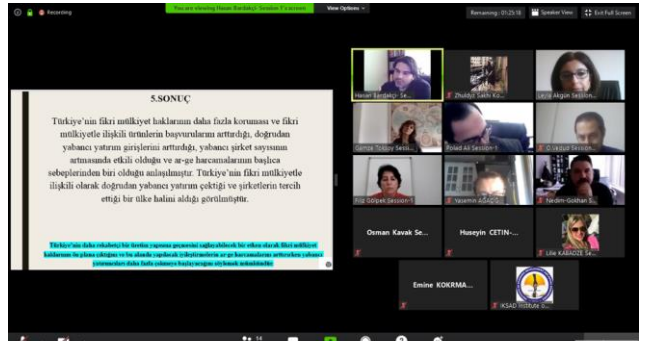
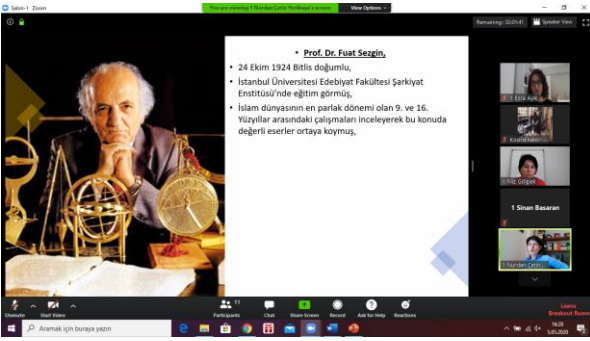

PRESENTATIONS GALLERY

Farshid Khosravi Maleki^{*1}, Osman Mert Kara¹, İrfan Demir¹, Enes Çatayut Ünlü¹
¹Bartın Üniversitesi, Mühendislik, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü, Bartın.

INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SYMPOSIUM-4

May 5-6, 2020 Giresun, TURKEY

CONGRESS PROGRAM

Online (with ZOOM Conference) Presentation Link

<https://us02web.zoom.us/j/89296831754?pwd=U1Q1V2hwTkt2RDhLMVJ3emVRR29R>

QT09

Meeting ID: 892 9683 1754

Password: 203114

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

To be able to attend a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.

The Zoom application is free and no need to create an account.

The Zoom application can be used without registration.

The application works on tablets, phones and PCs.

The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.

All congress participants can connect live and listen to all sessions.

Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

Make sure your computer has a microphone and is working.

You should be able to use screen sharing feature in Zoom.

Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.

Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

If you think there are any deficiencies / spelling mistakes in the program, please inform by e-mail until 1 May 2020 (17:00) at the latest.

SESSION-1

(All speakers required to be connected to the session 5 min before the session starts)

Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and session number, **exp. Osman Vedüd EŞİDİR -Session 1**

05.05.2020	12 ³⁰ :15 ⁰⁰	MODERATOR- Dr. Gökhan BAK
Authors	Affiliation	Topic title
Dr. Öğr. Üyesi Osman Vedüd EŞİDİR Dr. Gökhan BAK	Fırat Üniversitesi Milli Savunma Bakanlığı, Tekirdag	KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA TÜRKİYE’NİN KORONAVİRÜS İLE MÜCADELEDEKİ SÜRECİNİN ULUSLARARASI ARENADAKİ ROLÜ
Dr. Öğr. Üyesi Osman Vedüd EŞİDİR Dr. Gökhan BAK	Fırat Üniversitesi Milli Savunma Bakanlığı, Tekirdag	DÜNYADA YENİ BİR MILAT OLARAK COVID 19 VIRÜSÜNÜN İLETİŞİM BOYUTU
Öğr. Gör. Nedim Serhat BİLECEN Arş. Gör. Gökhan GÜRBÜZ	Giresun Üniversitesi	DİSNEYLAND’DAN WESTWORLD’E HİPERGERÇEKLİĞİN DÖNÜŞÜMÜ
Dr. Öğr. Üyesi N. Gamze Toksoy	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	SOSYOLOJİK ARAŞTIRMALARDA AİLE FOTOĞRAFLARI
Dr. Öğr. Üyesi N. Gamze Toksoy	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	DIJİTAL DÜNYADA AİLE FOTOĞRAFLARI
Dr. Öğr. Üyesi Hasan BARDAKÇI	Harran üniversitesi	ULUSLARARASI TİCARET’TE FIKRI-SINAI MÜLKİYET ALANDAKİ GELİŞMELERİN TÜRKİYE’NİN YABANCI YATIRIMLARI VE AR-GE HARCAMALARI AÇISINDAN İNCELENMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ÇETİN	Bursa Teknik Üniversitesi	DETERMINANTS OF TURKISH ISLAMIC BANKS’ CAPITAL ADEQUACY RATIOS AND PROFITABILITIES: APPLICATION OF FINANCIAL RATIO ANALYSIS WITH PANEL DATA
Dr. Öğr. Üyesi Leyla AKGÜN Dr. Öğr. Üyesi Polad ALİYEV	Iğdır Üniversitesi	KIRGIZİSTAN DENETİM PİYASASINA GENEL BAKIŞ
Dr. Öğr. Üyesi Polad ALİYEV Dr. Öğr. Üyesi Leyla AKGÜN	Iğdır Üniversitesi	TÜRKİYEDEKİ VERGİ POLİTİKASININ SABİT SERMAYE OLUŞUMU ÜZERİNE ETKİSİ

SESSION-2

(All speakers required to be connected to the session 5 min before the session starts)

Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and session number, **exp. Osman Vedüd EŞİDİR –Session 1**

05.05.2020	12 ³⁰ :15 ⁰⁰	MODERATOR Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan ÖZTÜRKÇİ
Authors	Affiliation	Topic title
Kadir GÜLDÜR	Batum Shota Rustaveli Devlet Üniversitesi	1555 AMASYA ANTLAŞMASI VE İMERETİ KRALLIĞI İÇİN ÖNEMİ
Kadir GÜLDÜR	Batum Shota Rustaveli Devlet Üniversitesi	XVII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA İMERETİ KRALLIĞI'NDA YAŞANAN TAHT MÜCADELELERİNDE OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN ETKİSİ (GÜRCÜ KAYNAKLARINA GÖRE)
Dr. Gamze SOMUNCUOĞLU ÖZOT	Aksaray Üniversitesi	İMGE ORMANINDAN MATRISE SÖZCÜKTEN ANLAMA ŞİİR DİLİNİN AURASI
Dr. Gamze SOMUNCUOĞLU ÖZOT	Aksaray Üniversitesi	YAZINSAL TÜRLERİN PSIKANALİTİK YAKLAŞIMLARLA YORUMLANMASI
Dr. Əli FƏRHADOV	Milli Azərbaycan Tarixi Muzesi	"MOLLA NƏSRƏDDİN" JURNALINDA İRAN MÖVZUSU
Dr. Nogaibayeva Mendigul Sagatovna Koshymova Aknur Orazgalievna	Al-Farabi Kazakh National University	ORIGINS OF MEDIEVAL OGHUZS AND KAZAKH TRIBES: COMMON MYTHOLOGICAL PLOTS
Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan ÖZTÜRKÇİ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	II. DÜNYA SAVAŞINDA DIŞ POLİTİKA ARACI OLARAK TÜRKÇÜ-TURANCI AKIMLAR
Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan ÖZTÜRKÇİ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	TBMM TUTANAKLARINDA ATATÜRK'Ü KORUMA KANUNU TARTIŞMALARI

SESSION-1

(All speakers required to be connected to the session 5 min before the session starts)

Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and session number, **exp. Osman Vedüd EŞİDİR –Session 1**

05.05.2020	15³⁰:18⁰⁰	MODERATOR Doç. Dr. Filiz GÖLPEK
Authors	Affiliation	Topic title
Yildiray PALABIYIK Adil OZDEMIR Atilla KARATAŞ	Istanbul Technical University Marmara University	THE POTENTIAL TARGETS AND SOME DRILLING LOCATIONS SUGGESTED FOR HYDROCARBON DISCOVERY OF TURKEY IN THE BLACK SEA BASIN
Yildiray PALABIYIK Adil OZDEMIR Atilla KARATAŞ	Istanbul Technical University Marmara University	THE SEAFLOOR INDICATIONS FOR HYDROCARBON POTENTIAL OF THE MARMARA SEA BASIN (NORTHWESTERN TURKEY) AND PROPOSED EXPLORATION ZONES ALONG WITH SOME DRILLING LOCATIONS
Sinan BAŞARAN	Bilecik Seyh Edebali University	MODELING AND SIMULATION OF ACTIVE SUSPENSION SYSTEM USING A HALF-CAR MODEL APPROACH FOR DIFFERENT ROAD BUMP PROFILES
Doç. Dr. Nurdan ÇETİN YERLİKAYA Uzman Esra AYIK	Yalova Üniversitesi Haliç Üniversitesi	İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ MÜZESİNDE BULUNAN AHŞAP GEMİLER
Dr. Orhun SOYDAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	NİĞDE PARKLARI YÜRÜYÜŞ YOLLARININ ERGONOMİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Dr. Orhun SOYDAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	PEYZAJ TASARIM KRİTERLERİ AÇISINDAN NİĞDE KENT PARKLARININ İNCELENMESİ
Doç. Dr. Filiz GÖLPEK Öğr. Gör. Osman KAVAK	Hasan Kalyoncu Üniversitesi Artuklu Üniversitesi	YÜKSEKÖĞRETİMDE KAZANÇLAR VE MALİYETLER
Doç. Dr. Filiz GÖLPEK Öğr. Gör. Osman KAVAK	Hasan Kalyoncu Üniversitesi Artuklu Üniversitesi	YÜKSEKÖĞRETİMDE BİR FİNANSMAN POLİTİKASI

SESSION-2

(All speakers required to be connected to the session 5 min before the session starts)

Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and session number, **exp. Osman Vedüd EŞİDİR –Session 1**

05.05.2020	15 ³⁰ :18 ⁰⁰	MODERATOR Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN
Authors	Affiliation	Topic title
Durmuş ARSLANTAŞ Ahmet KIRÇIÇEK Oğuz İNCEDERE Burhan ULUTAŞ Doç. Dr. Dilek ÖZTAŞ Prof. Dr. Aytunç ATEŞ	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Ankara İl Afad KBRN Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	KBRN TEHDİTLERİ İÇİN AFET SAKINIM PLANLAMASI VE UYGULAMALARI
Durmuş ARSLANTAŞ Ahmet KIRÇIÇEK Oğuz İNCEDERE Burhan ULUTAŞ Doç. Dr. Dilek ÖZTAŞ Prof. Dr. Aytunç ATEŞ	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Ankara İl Afad KBRN Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	ULTRAVİYOLE VE KULLANIM ALANLARININ GENİŞLETİLMESİ
Dr. Öğr. Üyesi Farshid Khosravi MALEKİ Osman Mert KARA İrfan DEMİR Enes Çağatay ÜNLÜ	Bartın Üniversitesi Bartın Üniversitesi Bartın Üniversitesi Bartın Üniversitesi	ÜST EKSTREMİTE PROTEZLERİNE DAIR DERLEME
Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN Dr. Güliz KAYMAKCI	İğdır Üniversitesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	KIBBUTZ'LARDA EĞİTİM
Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN Dr. Güliz KAYMAKCI	İğdır Üniversitesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	ÇİN'DE EĞİTİM PROGRAMLARININ TARİHSEL TEMELLERİ
Dr. Taner YILMAZ Dr. Şihmehmet YİĞİT	Uşak University Namık Kemal University	COMPARISON OF DECISION-MAKING STYLES OF STUDENTS AT SPORTS HIGH SCHOOL AND ANATOLIAN HIGH SCHOOL

SESSION-1

(All speakers required to be connected to the session 5 min before the session starts)

Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and session number, **exp. Osman Vedüd EŞİDİR –Session 1**

05.05.2020	12³⁰:15⁰⁰	MODERATOR Doç. Dr. Filiz GÖLPEK
Authors	Affiliation	Topic title
Светлана Думбадзе	Грузинского общественного института	СЕМЕЙНОЕ ВОСПИТАНИЕ И ПСИХОЛОГИЯ
Гүлмира Теңдібаева	Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті	АРАЛАС ЕСЕПТЕРДІҢ ЖУЫҚ ШЕШІМІ
Гульбахор Алимджонова	Ташкентский государственный технический университет	АНАЛИЗ ЧИСЛА БИМОЛЕКУЛЯРНЫХ РЕАКЦИЙ
Т. Алдабергенова И. Юсупова	Санкт-Петербург мемлекеттік университеті	ҚОСЫМША БІЛІМ ОРТАЛЫҚТАРЫНДАҒЫ МОБИЛЬДІ ТӘСІЛДЕУ ТӘРТІБІ
Д. Бороденко	Институт транспорта и связи	Оценка минимального риска по Максвеллу
Nafisa Begum	University of Faryab	خوشونت خانگی و سالمندان

**INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH
SYMPOSIUM - IV
May 5-6, 2020
Giresun, TURKEY**

CONTENT

SYMPOSIUM ID	I
PRESENTAION GALLERY	II
PROGRAM	III
CONTENT	IV

Author & Title	No
Osman Vedüd EŞİDİR & Dr. Gökhan BAK KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA TÜRKİYE’NİN KORONAVİRÜS İLE MÜCADELEDEKİ SÜRECİNİN ULUSLARARASI ARENADAKİ ROLÜ	1
Osman Vedüd EŞİDİR & Dr. Gökhan BAK DÜNYADA YENİ BİR MİLAT OLARAK COVID 19 VİRÜSÜNÜN İLETİŞİM BOYUTU	2-3
Nedim Serhat BİLECEN & Gökhan GÜRBÜZ DİSNEYLAND’DAN WESTWORLD’E HİPERGERÇEKLİĞİN DÖNÜŞÜMÜ	4-5
N. Gamze TOKSOY DİJİTAL DÜNYADA AİLE FOTOĞRAFLARI	6
Hasan BARDAKÇI ULUSLARARASI TİCARET’TE FİKRİ-SİNAİ MÜLKİYET ALANDAKİ GELİŞMELERİN TÜRKİYE’NİN YABANCI YATIRIMLARI VE AR-GE HARCAMALARI AÇISINDAN İNCELENMESİ	7
Dr. Hüseyin ÇETİN DETERMINANTS OF TURKISH ISLAMIC BANKS’ CAPITAL ADEQUACY RATIOS AND PROFITABILITIES: APPLICATION OF FINANCIAL RATIO ANALYSIS WITH PANEL DATA	8
Polad ALİYEV & Leyla AKGÜN TÜRKİYEDEKİ VERGİ POLİTİKASININ SABİT SERMAYE OLUŞUMU ÜZERİNE ETKİSİ	9-10
Leyla AKGÜN & Polad ALİYEV KIRGIZİSTAN DENETİM PİYASASINA GENEL BAKIŞ	11-12
Kadir GÜLDÜR XVII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA İMERETİ KRALLIĞI’NDA YAŞANAN TAHT MÜCADELELERİNDE OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN ETKİSİ (GÜRCÜ KAYNAKLARINA GÖRE)	13-14
Kadir GÜLDÜR 1555 AMASYA ANTLAŞMASI VE İMERETİ KRALLIĞI İÇİN ÖNEMİ	15-16
Gamze SOMUNCUOĞLU ÖZOT İMGE ORMANINDAN MATRİSE SÖZCÜKTEN ANLAMA ŞİİR DİLİNİN AURASI	17

**INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH
SYMPOSIUM - IV**
May 5-6, 2020
Giresun, TURKEY

Gamze SOMUNCUOĞLU ÖZOT YAZINSAL TÜRLERİN PSİKANALİTİK YAKLAŞIMLARLA YORUMLANMASI	18
Əli FƏRHADOV “MOLLA NƏSRƏDDİN” JURNALINDA İRAN MÖVZUSU	19-20
Nogaibayeva Mendigul Sagatkyzy & Koshymova Aknur Orazgalievna ОРТАҒАСЫРЛЫҚ ОҒЫЗДАР ЖӘНЕ ҚАЗАҚ РУ-ТАЙПАЛАРЫНЫҢ ШЫҒУ ТЕГІ: ОРТАҚ МИФОЛОГИЯЛЫҚ САРЫҢДАР	21-23
Alpaslan ÖZTÜRKÇİ TBMM TUTANAKLARINDA ATATÜRK'Ü KORUMA KANUNU TARTIŞMALARI	24-25
Alpaslan ÖZTÜRKÇİ II. DÜNYA SAVAŞINDA DIŞ POLİTİKA ARACI OLARAK TÜRKÇÜ-TURANCI AKIMLAR	26-27
N. Gamze TOKSOY SOSYOLOJİK ARAŞTIRMALARDA AİLE FOTOĞRAFLARI	28
Yildiray PALABIYIK & Adil OZDEMIR & Atilla KARATAŞ THE POTENTIAL TARGETS AND SOME DRILLING LOCATIONS SUGGESTED FOR HYDROCARBON DISCOVERY OF TURKEY IN THE BLACK SEA BASIN	29
Yildiray PALABIYIK & Adil OZDEMIR & Atilla KARATAŞ THE SEAFLOOR INDICATIONS FOR HYDROCARBON POTENTIAL OF THE MARMARA SEA BASIN (NORTHWESTERN TURKEY) AND PROPOSED EXPLORATION ZONES ALONG WITH SOME DRILLING LOCATIONS	30
Sinan BAŞARAN MODELING AND SIMULATION OF ACTIVE SUSPENSION SYSTEM USING A HALF-CAR MODEL APPROACH FOR DIFFERENT ROAD BUMP PROFILES	31
Nurdan Çetin Yerlikaya & Esra Ayık İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ MÜZESİNDE BULUNAN AHŞAP GEMİLER	32
Orhun SOYDAN PEYZAJ TASARIM KRİTERLERİ AÇISINDAN NİĞDE KENT PARKLARININ İNCELENMESİ	33
Orhun SOYDAN NİĞDE PARKLARI YÜRÜYÜŞ YOLLARININ ERGONOMİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	34
Filiz GÖLPEK & Osman KAVAK YÜKSEKÖĞRETİMDE BİR FİNANSMAN POLİTİKASI	35-36
Filiz GÖLPEK & Osman KAVAK YÜKSEKÖĞRETİMDE KAZANÇLAR VE MALİYETLER	37-38
Durmuş ARSLANTAŞ & Ahmet KIRÇIÇEK & Oğuz İNCEDERE & Burhan ULUTAŞ & Dilek ÖZTAŞ & Aytunç ATEŞ KBRN TEHDİTLERİ İÇİN AFET SAKINIM PLANLAMASI VE UYGULAMALARI	39-40
Durmuş ARSLANTAŞ & Ahmet KIRÇIÇEK & Oğuz İNCEDERE & Burhan ULUTAŞ & Dilek ÖZTAŞ & Aytunç ATEŞ ULTRA VİOLE VE KULLANIM ALANLARININ GENİŞLETİLMESİ	41-42
Farshid Khosravi MALEKİ & Osman Mert KARA & İrfan DEMİR & Enes Çağatay ÜNLÜ ÜST EKSTREMİTE PROTEZLERİNE DAİR DERLEME	43
Volkan DURAN & Güliz KAYMAKCI KİBBUTZ'LARDA EĞİTİM	44

**INTERNATIONAL BLACK SEA COASTLINE COUNTRIES SCIENTIFIC RESEARCH
SYMPOSIUM - IV**

May 5-6, 2020

Giresun, TURKEY

Güliz KAYMAKCI & Volkan DURAN ÇİN'DE EĞİTİM PROGRAMLARININ TARİHSEL TEMELLERİ	45
Taner YILMAZ & Şihmetmet YİĞİT & Doğu AKAR COMPARISON OF DECISION-MAKING STYLES OF STUDENTS AT SPORTS HIGH SCHOOL AND ANATOLIAN HIGH SCHOOL	46-47
Светлана ДУМБАДЗЕ СЕМЕЙНОЕ ВОСПИТАНИЕ И ПСИХОЛОГИЯ	48
Гүлмира ТЕНДІБАЕВА АРАЛАС ЕСЕПТЕРДІҢ ЖУЫҚ ШЕШІМІ	49
Гульбахор АЛИМДЖОНОВА АНАЛИЗ ЧИСЛА БИМОЛЕКУЛЯРНЫХ РЕАКЦИЙ	50
Т. Алдабергенова & И. Юсупова ҚОСЫМША БІЛІМ ОРТАЛЫҚТАРЫНДАҒЫ МОБИЛЬДІ ТӘСІЛДЕУ ТӘРТІБІ	51
Д. БОРОДЕНКО ОЦЕНКА МИНИМАЛЬНОГО РИСКА ПО МАКСВЕЛЛУ	52
Nafisa Begum فاریاب پوهنځی و هند تون - ډی گم ه	53

**KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA TÜRKİYE’NİN KORONAVİRÜS İLE
MÜCADELEDEKİ SÜRECİNİN ULUSLARARASI ARENADAKİ ROLÜ**

Dr. Öğr.Üyesi Osman Vedüd EŞİDİR

Fırat Üniversitesi

Dr. Gökhan BAK

Milli Savunma Bakanlığı

ÖZET

Dünyada Covid 19 salgınıyla ilgili ortaya çıkan ülkelerin sağlık politikalarındaki durumu ile virüsle mücadeledeki başarısı, onların ekonomilerini, ticaretini, siyasetini ve uluslararası ilişkilerini etkilemiştir. Bu çalışma, dünyadaki farklı ülkelerin Covid 19 salgınında üretmiş oldukları sağlık politikalarının etkisinin ve dünyadaki pozisyonunun/yerinin küreselleşme sürecinde nasıl algılandığının tespiti amaçlanmaktadır. Çalışma içerisinde ele alınan ülkeler bulundukları coğrafyanın karakteristik özelliklerini temsil etme kriterlerine göre değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Asya ve Avrupa arasında bir köprü pozisyonunda olan Türkiye de ürettiği sağlık politikaları ve Covid 19 virüsü ile mücadele stratejisi bakımından gelişmiş Batı ülkeleri ve Asya ülkeleri ile mukayese edilerek değerlendirilmiştir. Virüsün yayılma hızı konusunda İtalya, İspanya, Fransa, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri’nden daha başarılı olan Çin, Hong Kong ve Güney Kore, dünya kamuoyunda ve de uluslararası arenada önemli bir algı yaratmıştır.

Anahtar Kelimeler: Salgın Hastalıklar, Covid 19, Küreselleşme, Sağlık Politikaları

**THE ROLE OF TURKEY'S PROCESS AT FIGHTING AGAINST CORONAVIRUS
IN INTERNATIONAL ARENA IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION**

ABSTRACT

Globally emerged from Covid-19 epidemic, countries’ state of health policies and their effectiveness of fighting against the virus effected their economy, trade, politics and international relations. In this study, it is aimed to evaluate the effect of health policies produced by different countries, and how this policies are perceived regarding their position in the course of globalization. The countries reviewed in the study are evaluated according to the representative criteria of their geographic characteristics. Within this context, health policies and fighting strategies of Turkey against Covid-19 virus, as considering geographic position of Turkey as a bridge between Asia and Europe, is compared with developed Western and Asian countries. More successful countries about the spread of virus like China, Hong Kong, and South Korea found to create an important perception at word public opinion and in international arena than Italy, Spain, France, England, and United States.

Keywords: Epidemics, Covid-19, Globalization, Health Policies

DÜNYADA YENİ BİR MİLAT OLARAK COVID 19 VİRÜSÜNÜN İLETİŞİM BOYUTU

Dr. Öğr.Üyesi Osman Vedüd EŞİDİR

Fırat Üniversitesi

Dr. Gökhan BAK

Milli Savunma Bakanlığı

ÖZET

Dünyadaki sosyal olayları/olguları anlamak ve anlamlandırmak için milat olarak baz alınan Hazreti İsa'nın doğumu, milattan önce ve milattan sonra şeklinde tanımlanırken Mart 2020 itibarı ile artık dünyadaki toplumsal konuları Koronavirüs'ten önce ve Koronavirüs'ten sonra şeklinde yeniden ele alma zorunluluğu doğmuştur. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır. Koronavirüs dünya için bir milattır. Bu virüs bizim yaşam biçimimizi ve kültürümüzü değiştirerek yeni bir sosyoloji yaratmıştır. Bir sosyolojinin oluşması için çok uzun yıllar, bazen on yıllar hatta yüzyıllar gerekmektedir. Ancak herkesin şu anda aynı anda, aynı dakikada, aynı saniyede odaklandığı ve süreklilik arz eden bir yaşam biçimi kendi sosyolojisini de yaratmıştır. Bu, çok hızlı bir şekilde gerçekleşmiştir. Yüz yılda oluşabilecek bir sosyoloji birkaç haftada artık oluşmuştur. Davranışlarımıza, bire bir ilişkilerimize, aile ilişkilerimize, sosyal çevremize, dünyaya bakışa, sınırlara/renglere/düşüncelere/ırklara bakışımıza yönelik tüm sosyolojik bakış açımız yeni bir kimlik kazanacaktır ve bu dünyada yeni bir davranış şeklini doğuracaktır. Bu davranış şekli kimi yerlerde ciddi anlamda bozukluklara, ayrışmalara, kopuşlara neden olacak; kimi yerlerde de ciddi anlamda bütünleşmeleri sağlayacaktır. Ancak şu açık ve nettir ki; dünyada hak ve özgürlüklerin dönemi bir süre kapanacaktır. Bu virüsün insanlık tarihine sadece fiziksel anlamda 'yok etmek' dışında onun yaşam biçimi değiştirme anlamında da önemli bir etkisi vardır.

Anahtar Kelimeler: Covid 19, İletişim, Sosyoloji, Küreselleşme.

THE ASPECT OF COMMUNICATION REGARDING COVID-19 VIRUS AS A NEW MILESTONE IN THE WORLD

ABSTRACT

In order to interpret and understand social cases and facts around the word, the birth of the Prophet Jesus was defined as before and after BC, and likewise as of March 2020, the necessity to reconsider the social issues in the world before and after Coronavirus was born. Nothing will be same anymore. Coronavirus is a milestone for the world. This virus has changed our lifestyle and culture, creating a new sociology. Lots of years, sometimes decades or even centuries are required for the formation of a sociology. However, such a continuous lifestyle and focus for everyone at the same time, in the same minute, in the same second has created its own sociology. This is happened very quickly. A sociology that may occur in a century has now occurred in just a few weeks. Our entire sociological perspective towards our behavior, one-to-one relationships, family relationships, social environment, worldview, boundaries / colors / thoughts / races will gain a new identity and will create a new pattern of behavior in the world. This new pattern of behavior will cause serious disturbances,

separations and breaks in some places; whilst it will derive serious integrations in some places. However, it is clear that; the period of rights and freedoms in the world will be closed for a while. This virus has a significant impact on human history, not only physically 'destroying' but also in terms of changing lifestyle.

Keywords: Covid 19, Communication, Sociology, Globalization.

DİSNEYLAND'DAN WESTWORLD'E HİPERGERÇEKLİĞİN DÖNÜŞÜMÜ

Öğr. Gör. Nedim Serhat BİLECEN

Giresun Üniversitesi, Tirebolu İletişim Fakültesi

Arş. Gör. Gökhan GÜRBÜZ

Giresun Üniversitesi, Tirebolu İletişim Fakültesi

ÖZET

İletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler bireyin zaman ve mekân algısını değiştirmektedir. Ünlü Fransız teorisyen Jean Baudrillard, dünyayı gerçekte değil, hiper gerçeklikte görmenin radikal yollarıyla tanındı. Zaman ve mekâna bağlı olarak gerçeklik ilkesi yok olmakta ve yerini hipergerçekliğe bırakmaktadır. Bu bağlamda Jean Baudrillard'ın gerçekliğin yok olmasıyla beraber hipergerçeklik alanının egemen olması düşüncesi, kuramının temelini oluşturmaktadır. Bu temelin üzerine inşa ettiği kuramın terminolojisi, günümüz medya araçlarının ürettiği içeriklerin analizinin yapılmasını ve bu medya araçlarının ürettiği gerçekliğin doğasının yeniden sorgulanmasını sağlamaktadır. Medya gerçeğini hipergerçeğe dönüştüren bir genetik koda benzeten Jean Baudrillard simülasyon kuramında hipergerçeklik alanını Disneyland örneği üzerinden açıklamaktadır. Amerika'nın devasa bir tematik park olduğunu gizlemek amacıyla inşa edildiği iddia edilen Disneyland, gerçeklik ilkesini yok ederek içerisinde barındırdığı birçok oyun makineleri ile bir fantasma üretme oyunudur. Bu gerçeklikten yoksun ve üretilmiş bir gerçeklik olarak sunulan fantasma oyunu, gerçek Amerika'nın minyatürleştirilmiş toplumsal bir mikrokozmosuna benziyor olması ve dinî bir ritüel gibi alınan kolektif keyiftir. Tema parkının dışında yalnız olan birey, parkın içinde kolektif bir eğlencenin parçası olarak görülmektedir. Eğlence araçlarıyla yeniden üretilen gerçeklik, iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle farklı platformlarda gerçekliğini dönüştürmektedir. 2016 yılında HBO kanalında televizyon dizisi olarak yayınlanmaya başlayan Westworld, simülasyon sistemine yapay zeka anlatıları, bilinç ve insan varlığının doğasını sorguladığı tartışmaları katarak Baudrillard'ın düşüncelerine farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu bağlamda Westworld, uzun zamandır ihmal edilen gerçeğin ne olduğu ve olabileceği noktasındaki tartışmalarda kışkırtıcı bir platform sunmaktadır. Westworld dizisinin eğlence odaklı tematik parkı, Fransız düşünür Baudrillard'ın hakikatin ve gerçekliğin kaybolduğu hipergerçeklik tartışmalarının içerisinde simülasyon olarak adlandırdığı sistemin güncel bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Dizinin merkezinde yer alan eğlence parkındaki şeylerin temsil edildiği imgeler gerçekliği yansıtan bir ayna değil, gerçekliğin yerini alıp onu hipergerçekliğe dönüştüren şeylerdir. Yapılan çalışmada, hipergerçeklik ve simülasyon kavramlarını temel alarak, gerçekliğin bağlamını ve hipergerçekliğin geçirdiği dönüşümü HBO yapımı Westworld dizisi merkeze alınarak ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, nitel metin analizini benimseyen bu çalışma Westworld dizisini, hipergerçekliğe dair literatürü kullanarak söylem analizine tâbi tutacaktır.

Anahtar Kavramlar: Hipergerçeklik, Simülasyon, Westworld, Söylem Analizi.

**FROM DISNEYLAND TO WESTWORLD TRANSFORMATION OF
HYPERREALITY**

ABSTRACT

Developments in communication technologies change the individual's perception of time and space. The famous French theorist Jean Baudrillard was known for the radical ways of seeing the world not in reality but in hyper reality. Depending on time and space, the principle of reality disappears and is replaced by hyperreality. In this context, Jean Baudrillard's idea that the reality of hyperreality dominates with the disappearance of reality forms the basis of his theory. The terminology of the theory built on this basis supplies analysis of the content produced by today's media tools and re-questioning the nature of the reality produced by these media tools. Jean Baudrillard, who simulating media reality to a genetic code that turns hyperreality, explains the area of hyperreality in the simulation theory through the example of Disneyland. Disneyland, allegedly built to hide America as a gigantic thematic park, is a phantasm generating game with many game machines that it contains by destroying the principle of reality. This fantasma game, presented as a produced reality devoid of reality, is the fact that it resembles a miniaturized social microcosm of real America and collective pleasure taken as a religious ritual. The individual who is alone outside the theme park is seen as part of a collective entertainment inside the park. Reality reproduced with entertainment tools transforms reality on different platforms with the development of communication technologies. Westworld, which started to be broadcast as a television series on the HBO channel in 2016, brings a different dimension to Baudrillard's thoughts by adding the narration of artificial intelligence, the discussions about the nature of consciousness and human existence to the simulation system. In this sense, Westworld provides a provocative platform for discussions about what long-neglected truth is and what it could be. The entertainment-themed park of the Westworld series appears as an up-to-date example of the system that French thinker Baudrillard calls simulation in the hyperreality debates where truth and reality are lost. The images in which the things in the amusement park in the center of the series are represented are not a mirror that reflects reality, they are what replace reality and turn it into hyperreality. In this study, based on the concepts of hyperreality and simulation, it is aimed to reveal the context of reality and the transformation of hyperreality by taking the HBO production Westworld series to the center. Within this framework, this study, which adopts qualitative text analysis, will subject the Westworld series to discourse analysis using the literature on hyperreality.

Keywords: Hyperreality, Simulation, Westworld, Discourse Analysis.

DİJİTAL DÜNYADA AİLE FOTOĞRAFLARI

Dr. Öğr. Üyesi N. Gamze TOKSOY
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

ÖZET

Günümüz görüntü üretme teknolojilerinin geldiği noktada yalnızca görüntülerin teknik özellikleri çeşitlenmemiş, onların toplumsal ve kültürel kullanımları da dönüşmüştür. Bu dönüşümler içinde kimi görüntüler sahip oldukları toplumsal işlevlere bağlı olarak kendilerine alan açabilmiştir ve dijital dünyaya ayak uydurarak varlıklarını sürdürürler. Aile fotoğrafları, yeni medya ortamında geniş yer kaplayan görüntüler arasındadır ve yeni sunulma biçimleriyle özel alana dair görüntülere yüklenen anlamların günümüzde nasıl dönüştüğünün örneklerini verirler.

Bu sunumda, görüntü dünyasını etkileyen yeni teknolojiler ile toplumsal ve kültürel etkenler arasındaki etkileşimleri tartışmak üzere aile fotoğraflarına odaklanılıyor. Günümüz sosyal medyasında aile fotoğrafları, bir yanıyla kültürel ve geleneksel işlevlerini korur görünürler. Bununla birlikte, her geçen gün artan yeni sunum biçimleriyle dijital ortamdaki fotoğraflar oldukça çeşitlenmiş teknik olanaklar dolayısıyla farklı anlamlar içerirler. Aileler için tasarlanmış web sayfaları, sanal albümler, bloglar, sosyal medya hesapları sadece fotoğrafları değil, metinleri ve hikayeleri de bir arada kullanarak aile yaşamına dair ayrıntıları internet ortamında ulaşılabilir kılarlar. Özel alana ait görsel kayıtların bu şekilde kamusal alanda görünürleştirilmiş olması, bu fotoğrafların toplumsal işlevleri hakkında sosyal araştırmacılara yeni tartışma alanları açar. Bu bağlamda, sunumda öncelikle dijital ortamda paylaşılan aile fotoğraflarının günümüz aile imgesinin yaratılmasındaki rolüne işaret ediliyor. Ardından, özellikle geçmişin yeniden sunumu olarak görülebilecek sosyal medya hesaplarından biri olan *diasporaturk* instagram sayfası mercek altına alınıyor. Bu hesapta yer alan fotoğraflar, aileye dair yerleşik normlar göz önünde bulundurularak inceleniyor ve toplumsal bellek, göç gibi kavramlarla birlikte değerlendiriliyor.

Anahtar Kelimeler: Aile fotoğrafları, sosyal medya, *diasporaturk*.

**ULUSLARARASI TİCARET’TE FİKRİ-SİNAİ MÜLKİYET ALANDAKİ
GELİŞMELERİN TÜRKİYE’NİN YABANCI YATIRIMLARI VE AR-GE
HARCAMALARI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Hasan BARDAKÇI
Harran Üniversitesi

ÖZET

Uluslararası ticarete Fikri-Sınai mülkiyet haklarının korunması konusu her geçen gün daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle teknoloji ağırlıklı ve yoğun AR-GE harcaması sonucunda ortaya çıkarılmış bir ürünün kolay kopyalanabilmesi, üretici için güvence ihtiyacı doğurmaktadır. Buda inovatif düşünen bireylerin ürkmesine ve yaratıcılıklarının karşılığını alamama korkusuna kapılmasına sebep olmaktadır. İşte fikri mülkiyet konusunun bu kadar önemli bir duruma gelmesi bu çalışmanın yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur. Özellikle günümüz çalışmaları fikri mülkiyetle ilişki patent, faydalı model ve benzeri çıktılarının ile ülkeye gelen yabancı yatırımlar ve AR-GE harcamaları arasında bazı ilişkiler olduğunu ortaya koymaktadır. İşte bu çalışmada, fikri mülkiyet ile ilişkili ürünlerle yabancı yatırımlar ve AR-GE arasındaki ilişkiler Türkiye üzerinden incelenmiştir. Çalışmada Türkiye’de fikri mülkiyetle ilişkili ürünlere ait istatistiksel verilerle konuya açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Son olarak ise uluslararası ticarete fikri mülkiyet hakları alandaki gelişmeler Türkiye’nin yabancı yatırımları ve AR-GE harcamaları açısından incelenmiş ve konuyu ile ilgili görüşler açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fikri-Sınai Mülkiyet Hakları, AR-GE, Yabancı Yatırımlar, Türkiye

**INVESTIGATION OF DEVELOPMENTS IN INTERNATIONAL INTELLECTUAL-
INDUSTRIAL PROPERTY AREAS FOR TURKEY'S FOREIGN INVESTMENTS
AND R&D EXPENSES**

ABSTRACT

The issue of protecting Intellectual-Industrial property rights in international trade has gained more importance day by day. Especially the ability to copy a product that has been produced as a result of technological and intensive R&D expenditures can worry the person who produces it. This causes the individuals who think innovatively to be afraid and to be afraid of not getting their creativity worth. The fact that the issue of intellectual property has become so important has revealed the necessity of this study. In particular, current studies reveal that there are some relationships between intellectual property, patents, utility models and similar outputs between foreign investments and R&D expenditures in the country. Here, in this study, the relationship between intellectual property and foreign investment and R & D was examined via Turkey. The study subjects were explained by statistical data related to intellectual property in Turkey. Finally examined developments in the intellectual property field Turkey's foreign investment and R & D expenditure and is described in terms of opinions about the results.

Keywords: Intellectual-Industrial Property Rights, R & D, Foreign Investments, Turkey

**DETERMINANTS OF TURKISH ISLAMIC BANKS' CAPITAL ADEQUACY
RATIOS AND PROFITABILITIES: APPLICATION OF FINANCIAL RATIO
ANALYSIS WITH PANEL DATA**

Dr. Hüseyin ÇETİN
Bursa Technical University

ABSTRACT

In the banking and finance literature, there are many studies about the financial ratio analysis of conventional banks. Nevertheless, there are limited studies about the financial ratio analysis of Islamic banks. In that research, panel data analysis and Bayesian Impulse response analysis was used to find the relationship between capital adequacy ratios, profitabilites and financial ratios of Turkish Islamic banks between 2016 Q1- 2018 Q3. In panel data analysis, it was found that Liquid Assets/ Total Assets ratio had positive significant impact on ROA of Turkish Islamic banks. Moreover, Liquid Assets/Total Assets ratio had negative significant impact on ROE of Turkish Islamic banks. In addition, it was unearthed that Received Credits/Total Assets, Total Credits and Receivables/Total Assets and Personal Loans/Total Credits and Receivables had negative crucial influence on CAR of Turkish Islamic banks. Moreover, Total Credits and Receivables/ Total Collection of Funds had positive important impact on CAR of Turkish Islamic banks. Robust MM test was applied for same data. Robust MM regression test results correspond with panel data analyses. Furthermore, Bayesian impulse response analysis unearthed that Liquid Assets/ Total Assets had positive innovation impact on ROA of Turkish Islamic banks and Liquid Assets/ Total Assets had negative innovation influence on ROE for short term period. For long term period, Liquid Assets/Total Asset had positive innovation impact on ROE of Turkish Islamic banks. Received Credits/Total Assets, Total Credits and Receivables/ Total Collection of Funds had positive innovation impact on CAR of Turkish Islamic banks. It can be indicated that when Turkish Islamic banks increase their borrowings fast, they can effectively manage the risk of CAR. In other words, Turkish Islamic banks can effectively use fast borrowing process to increase capital adequacy ratios. It was also found that fast increase of Personal Loans/Total Credits and Receivables had short term negative innovation influence on CAR of Turkish Islamic Banks. After some period, Personal Loans/Total Credits and Receivables had positive innovation impact on CAR of Turkish Islamic banks. Last, it was found that Total Credits and Receivables/ Total Assets had negative innovation influence on CAR of Turkish Islamic banks. It can be mentioned that change of Total Assets should surpass the change of Total Credits and Receivables to have sustainable CAR rates of Turkish Islamic banks.

Keywords: CAR, ROA, ROE, Financial Ratio Analysis, Turkish Islamic Banks

TÜRKİYEDEKİ VERGİ POLİTİKASININ SABİT SERMAYE OLUŞUMU ÜZERİNE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Polad ALİYEV
İğdır Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Leyla AKGÜN
İğdır Üniversitesi

ÖZET

Gayri safi sabit sermaye oluşumu sabit sermayedeki artımı ölçen, ulusal hesaplar içinde bulunan bir yatırım çeşididir. Yapılan incelemeler sonucunda sabit sermaye oluşumu ve bunun büyümesine odaklanan iktisat politikalarının tüm iktisat okulları tarafından iktisadi büyümenin temel unsurlarından biri olarak ele alındığı görülmüştür. Bu kapsamda, sabit sermaye oluşumu ve ekonomik büyüme arasındaki nedenselliği ve etkinliği inceleyen birçok ampirik çalışmada sabit sermaye oluşumu ile ülkenin büyüme oranı arasında pozitif yönlü bir ilişkinin varlığına dair bilgiler yer almaktadır. Sabit sermaye birikimlerinin mali kaynağını, ülke içindeki yatırım harcamaları ve yabancı yatırımlar oluşturmaktadır. Bu sermaye yatırımlarının yurtiçi kaynaklı olan kısmı harcanan GSYİH'nın kapsamına girmekte ve onun artımını sağlayan aktif bir unsur olarak faaliyet göstermektedir. Böylece sabit sermaye oluşumu, ekonomik büyümenin ve kalkınmanın, istihdam düzeyinin, emek verimliliğinin ve refah düzeyinin yükseltilmesinin temel argümanları arasında yer almaktadır.

Sabit sermaye oluşumu ile ilgili konular iktisat biliminde hem uzun hem de kısa vadeli makroekonomik analizler yapılırken büyük önem taşımaktadır. Diğer taraftan bu gösterge birçok başka faktörden etkilenmektedir. Bu faktörlerin başında mali politikanın temel araçlarından olan vergi politikaları gelmektedir.

Yapılan araştırmalar Türkiye'de uzun yıllardır uygulanan vergi politikaları sonucunda, bütçe vergi gelirleri içerisinde dolaylı vergilerin payının dolaysız vergilere oranla yükseldiğini göstermektedir. Bu eğilim bölgesel kalkınma programlarında vergi teşviklerinin uygulanmaya başlanmasıyla daha etkin bir hal almıştır. Bu süreçte söz konusu eğilimi destekleyen politikaların ne derecede başarılı olduğu bilimsel merak konusu olmuştur. Dolayısıyla, bu çalışmada söz konusu eğilimin hedeflendiği gibi büyümenin lokomotifi sayılan sabit sermaye oluşumu üzerine nasıl etki yaptığı araştırılmıştır. Bu kapsamda mevcut çalışmada, gayri safi sabit sermaye oluşumuna uzun dönemde etki eden faktörler arasında yer alan dolaylı ve dolaysız vergi oranlarına yer verilmiş ve yöntem olarak Granger ve Toda-Yamamoto nedensellik testleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Dolaylı Vergiler, Dolaysız Vergiler, Nedensellik Testleri.

EFFECT OF TAX POLICY ON FIXED CAPITAL FORMATION IN TURKEY

ABSTRACT

Gross fixed capital formation is an investment type within national accounts that measures the increase in fixed capital. As a result of the examinations made, it has been observed that economic policies focusing on fixed capital formation and its growth are considered as one of the basic elements of economic growth by all economic schools. In this context, many empirical studies examining the causality and effectiveness between fixed capital formation and economic growth contain information about the existence of a positive relationship between fixed capital formation and the country's growth rate. The financial resources of fixed capital formation are domestic investment expenditures and foreign investments. The part of these capital investments, which originates from the domestic, is within the scope of the GDP spent and operates as an active element that provides its increase. Thus, fixed capital formation is one of the main arguments for economic growth and development, increasing the level of employment, labor productivity, and welfare. Issues related to fixed capital formation are of great importance when carrying out both long and short term macroeconomic analyzes in economic. On the other hand, this indicator is affected by many other factors. Tax policies, one of the main tools of fiscal policy, are the leading factors. The research result of tax policies implemented in Turkey for many years shows that the share of indirect taxes in the budget tax revenues rises compared to direct taxes. This trend has become more effective with the introduction of tax incentives in regional development programs. In this process, the success rate of policy supporting the given trend has been the subject of scientific curiosity. Therefore, in this study, it has been investigated how this trend affects fixed capital formation, which is the locomotive of growth. In this context, in the current study, indirect and direct tax rates, which are among the factors affecting the gross fixed capital formation in the long term, were included and Granger and Toda-Yamamoto causality tests were used as a method.

Keywords: Economic Growth, Indirect Taxes, Direct Taxes, Causality Tests.

KIRGIZİSTAN DENETİM PİYASASINA GENEL BAKIŞ

Dr. Öğr. Üyesi Leyla AKGÜN
İğdır Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Polad ALİYEV
İğdır Üniversitesi

ÖZET

Kırgızistan ekonomisinde yapılan reformlar ve dünya ekonomisine entegre olma yönünde yaşanan gelişmeler ülkedeki finansal raporlama sisteminin değiştirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu çerçevede finansal raporların güvenilirliğinin ve şeffaflığının artırılması ülke denetim piyasası için büyük önem taşımaktaydı. Finansal raporların şeffaflığı ve doğruluğunun sağlanması için etkin bir denetim sistemine ihtiyaç duyulmakta ve bu kapsamda ülkede denetim faaliyetinin gelişimi yönünde denetimle ilgili düzenlemelerin yenilenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada, yaşanan gelişmeler doğrultusunda Kırgızistan'da denetim piyasasının yıllar itibarıyla gelişimi incelenmiştir. Çalışmada öncelikle ülkedeki denetçi ve denetim şirketi sayısı, denetçi ve denetim şirketlerinin bölgesel dağılımı, denetim şirketlerinin gelir hacmi, denetim şirketlerinde çalışan personel sayısı ve gerçekleştirilen zorunlu ve isteğe bağlı denetim sayısı ile ilgili istatistiki bilgilere yer verilmiştir.

İncelen 2010-2019 yılları arasında ülkedeki denetçi ve denetim şirketi sayısının istikrarlı bir şekilde arttığı görülmektedir. 2010 yılına göre 2019 yılında denetçi sayısında %131, denetim şirketi sayısında %78 ve bağımsız denetçi sayısında ise %46 oranında artış yaşanmıştır. Günümüzde ülkede 453 denetçi, 119 denetim şirketi ve 35 bağımsız denetçi faaliyet göstermektedir. Ülkedeki denetçi sayısı denetim piyasasında etkin bir rekabet ortamının oluşturulması açısından yetersiz kalmaktadır. Sağlıklı rekabet ortamı ve denetim kalitesinin artırılması için bu sayının 1000-1500 arasında olması gerekmektedir. Ülkedeki denetçi ve denetim şirketlerinin bölgesel olarak eşit dağıtılmadığı, çoğu denetçi ve denetim şirketinin Bışkek'te bulunduğu tespit edilmiştir. Kırgızistan'daki denetim şirketlerinin gelirlerinin son dönemlerde genellikle artma eğiliminde olduğu görülmektedir. Denetim şirketlerinin gelirlerinin %62'sinin gerçekleştirilen denetimden, %10'unun ilgili hizmetlerden, %28'inin ise diğer hizmetlerden elde edilmiştir. Kırgızistan'da faaliyet gösteren denetim şirketlerinin %85'inde çalışan sayısının 10'u geçmediği görülmektedir. Bünyesinde 10-30 çalışanı olan şirket sayısı toplam oranın %11'ni, 30 ve üstü çalışanı olan denetim şirketi ise toplam oranın %4'nü oluşturmaktadır. Ülkede 2012 ve 2018 yıllarında gerçekleştirilen denetim sayısında düşüş yaşanmıştır. Denetime tabi tutulması gereken şirketlerden ise sadece %31'nin denetlendiği, %69'nun ise zorunlu denetimi gerçekleştirmediği görülmektedir.

İstatistiki bilgiler ve yorumların ardından Kırgızistan denetim piyasasında karşılaşılan sorunlar incelenmiştir. Denetim piyasasında karşılaşılan önemli sorunlar arasında denetçi sayısının olması gereken sayıdan düşük oluşu, denetim kalitesine olan güvenin eksikliği, denetime olan ilginin yetersizliği, bazı sertifikalı denetçilerin aynı zamanda birkaç denetim şirketine kayıtlı olması ve zorunlu denetimin şirketler tarafından yerine getirilmemesi yer almaktadır. Bu sorunların giderilmesi yönünde hükümet tarafından denetçilerin eğitimi, sertifikasyonu ve bölgelerde denetçi sayısının artırılması konusunda çalışmaların artırılması, mevzuattaki eksikliklerin giderilmesi, Uluslararası Denetim Standartları uygulamalarıyla ilgili çalışma ve düzenlemelerin artırılması, denetimin anlamı ve günümüz ekonomik koşullarında gerekliliğiyle ilgili toplumun bilgilendirilmesi, denetim şirketlerinde çalışan sertifikalı denetçi sayısının artırılması ve şirketlerin zorunlu denetime tabi olmaması durumunda maddi ve cezai sorumluluklarının artırılmasını kapsayan yasaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırgızistan, Denetim, Kanun.

GENERAL OVERVIEW OF THE KYRGYZSTAN AUDIT MARKET

ABSTRACT

The reforms made in the Kyrgyzstan economy and developments in the integration of the world economy have made it necessary to change the financial reporting system of the country. Within this framework, increasing the reliability and transparency of financial reports had a great importance for the country's audit market. In order to ensure the transparency and accuracy of financial reports, an effective audit system is needed, and in this context, the regulations regarding the audit were required to be renewed in order to improve the audit activity in the country. In this study, the development of the audit market in Kyrgyzstan over the years has been examined in line with the developments. In the study, firstly, statistical information about the number of auditors and audit companies in the country, regional distribution of auditors and audit companies, income volume of audit companies, the number of personnel working in audit companies and the number of mandatory and optional audits performed.

It is observed that the number of auditors and audit companies in the country has increased steadily between the reviewed 2010-2019 years. Compared to 2010, there has been an increase of 131% in the number of auditors, 78% in the number of audit companies and 46% in the number of independent auditors in 2019. Today, 453 auditors, 119 audit companies and 35 independent auditors operate in the country. The number of auditors in the country is insufficient to create an effective competition environment in the audit market. This number should be between 1000-1500 in order to increase the competitive environment and quality of audit. It has been determined that the auditors and audit companies in the country are not distributed equally regionally and most auditors and audit companies are located in Bishkek. It is seen that the revenues of the audit companies in Kyrgyzstan tend to increase in recent years. 62% of audit companies' revenues were obtained from audits, 10% from related services and 28% from other services. It is observed that the number of employees does not exceed 10 in 85% of the audit companies operating in Kyrgyzstan. The number of companies with 10-30 employees constitutes 11% of the total rate, and the audit companies with 30 and above employees constitutes 4% of the total rate. The number of audits carried out in the country in 2012 and 2018 decreased. It is seen that only 31% of the companies that need to be audited are audited while 69% are not subject to the mandatory audit.

After the statistical information and comments, the problems encountered in the Kyrgyzstan audit market were examined. Important problems encountered in the audit market include the number of auditors being lower than the number it should be, the lack of confidence towards the audit quality, the lack of interest in the audit, some certified auditors are also registered in several audit companies, and the companies are not subject to mandatory audit.

In order to overcome these problems, the government needs to increase the training of the auditors, certification and enhance the number of auditors in the regions, eliminate the deficiencies in legislation, increase the number of studies and regulations regarding the practices of International Auditing Standards, inform the society about the meaning of the audit and its necessity in today's economic conditions, increase the number of certified auditors working in audit companies and in case the companies are not subject to mandatory audit, increase the development of laws covering financial and criminal responsibilities.

Keywords: Kyrgyzstan, Audit, Law.

**XVII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA İMERETİ KRALLIĞI'NDA YAŞANAN
TAHT MÜCADELELERİNDE OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN ETKİSİ
(GÜRCÜ KAYNAKLARINA GÖRE)**

Kadir GÜLDÜR

Batum Shota Rustaveli Devlet Üniversitesi

ÖZET

Osmanlı İmparatorluğu ile İmereti Krallığı'nın ilişkileri XVI. yüzyılın başlarında Sultan I. Selim'in (1512-1520) Trabzon'da sancakbeyliği yaptığı dönemde başlamıştır. İki devlet arasındaki ilişkilerin tam tarihi hakkında Gürcü ve Türk kaynaklarında net bir tarih belirtilmemekle birlikte birkaç farklı tarih verilmektedir. Bunlar 1509, 1510, 1512 yıllarıdır. Bu tarihler arasında genel kabul göreni 1510 yılıdır. Kaynaklarda verilen bilgilere göre Sultan I. Selim –o dönemde Şehzade Selim- Gürcistan'a ve İmereti Krallığı üzerine bir sefere çıkmış ve Krallığın başkenti Kutaisi'yi tahrip edip himaye altına alıp geri dönmüştür. Böylece bu iki devlet arasında ilişkiler başlamıştır. Sultan I. Selim'den sonra tahta çıkan oğlu Sultan I. Süleyman (1520-1566) ve sonraki padişahlar döneminde de iki ülke arasındaki ilişkiler yaklaşık üç yüzyıl boyunca devam etmiştir. İlişkilerin bu denli uzun sürmesinde şüphesiz Gürcistan'ın coğrafi konumu da etkilidir. Bu önemli coğrafi konum Osmanlı, İran ve Rusya gibi ülkelerin dikkatini çekmiş ve dış politikalarında önemli bir yer tutmuştur. XVI ve XVII. yüzyıllarda Osmanlı ve İran arasında birçok savaş yaşanmıştır. Bu savaşlarda ve savaşlardan sonra imzalanan anlaşmalarda Gürcistan coğrafyasına hâkim olmak iki devlet içinde her zaman önemli olmuştur. Bahsi geçen anlaşmalar; 1555 Amasya, 1590 Ferhat Paşa, 1612 Nasuh Paşa, 1618 Serav ve 1639 Kasr-ı Şirin'dir. Bu anlaşmalar sonucunda Gürcistan'ın Batı kısmında Osmanlı, Doğu kısmında ise İran hâkimiyeti yerleşmiştir. Osmanlı İmparatorluğu da hâkimiyet sahasında bulunan İmereti Krallığının yönetimine zaman zaman müdahalelerde bulunmuş ve sürekli takip altında tutmuştur. Batı Gürcistan'da XVII. yüzyılın ikinci yarısında siyasi karışıklıklar ve iç savaşlar oldukça fazla yaşanmıştır. Hal böyle olunca Osmanlı İmparatorluğu da İmereti Krallığının iç işlerine müdahale ederek, taht mücadelelerinde belirleyici bir rol oynamıştır. Bu bildiri metninde XVII. yüzyılın ikinci yarısında İmereti Krallığının içinde bulunduğu durum, Osmanlı ile ilişkisi ve krallık içerisinde yaşanan taht mücadelelerine Osmanlı'nın müdahaleleri Gürcü kaynaklarına göre ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gürcistan, Osmanlı İmparatorluğu, İmereti Krallığı

**THE EFFECT OF THE OTTOMAN EMPIRE IN THE THRONTAL CONFLICTS IN
THE KINGDOM OF IMERETI IN THE SECOND HALF OF THE 17th CENTURY**

(ACCORDING TO THE GEORGIAN SOURCES)

ABSTRACT

Relations between the Ottoman Empire and the Kingdom of Imereti started in the beginning of the 16th century when Sultan Selim I (1512-1520) was the sanjak-bey of Trabzon. There is no clear date in Georgian and Turkish sources about the exact date of relations between the two states, but several different dates are given. These are the years 1509, 1510, 1512. The most widely accepted among these dates is 1510. According to the information given in the sources, Sultan Selim I - Prince Selim at that time – launched a crusade against Georgia and the Imereti Kingdom and destroyed Kutaisi, the capital of the Kingdom, took under his

protection. and returned home. Thus, relations between these two states started. The relations between the two countries continued for about three centuries during the reign of Sultan Suleyman I who came to the throne after his father Sultan Selim I and his successors. Undoubtedly, the geographical location of Georgia was also effective in this long relationship. This important geographical location attracted the attention of countries such as the Ottomans, Iran and Russia and took an important place in their foreign policies. Many wars took place between the Ottoman and Iran in 16th and 17th centuries. In these wars and agreements signed after the wars, dominating Georgian geography was always important for both states. The aforementioned agreements are 1555 Amasya, 1590 Ferhat Pasha, 1612 Nasuh Pasha, 1618 Serav and 1639 Kasr-i Sirin. As a result of these agreements, Ottoman rule was settled in the western part of Georgia and Iran rule in the eastern part. The Ottoman Empire also intervened from time to time in the administration of the Imereti Kingdom, which was under its rule, and kept it under constant surveillance. In the western Georgia, political turmoil and civil wars experienced intensively in the second half of the 17th century. As such, the Ottoman Empire played a decisive role in the struggle for the throne by interfering with the internal affairs of the Imereti Kingdom. By means of this presentation, the situation of the Imereti Kingdom in the second half of the 17th century, its relationship with the Ottoman Empire and Ottoman interventions in the throne struggles in the kingdom will be discussed according to Georgian sources.

Keywords: Georgia, Ottoman Empire, Imereti Kingdom.

1555 AMASYA ANTLAŞMASI VE İMERETİ KRALLIĞI İÇİN ÖNEMİ

Kadir GÜLDÜR

Batum Shota Rustaveli Devlet Üniversitesi

ÖZET

Osmanlı ile İran arasındaki mücadeleler XVI. yüzyılın başında başlamıştır. İki devlet arasındaki ilk ciddi savaş ise 1514 yılında Çaldıran'da yapılmıştır. Savaşı, Osmanlı Devleti kazanmıştır. Bu savaştan sonrada iki devlet arasındaki mücadeleler devam etmiştir. Öyle ki XVI. yüzyılın başından XVII. yüzyılın ikinci yarısına kadar Osmanlı ile İran arasında aralıklarla birçok savaş yaşanmıştır. Bu savaşlar arasında Kanuni Sultan Süleyman'ın 28 Ağustos 1553 tarihinde çıktığı üçüncü İran Seferi (Nahcivan Seferi) önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü bu savaş sonrasında 1 Haziran 1555 tarihinde imzalanan Amasya Antlaşması ile yaklaşık yarım asırdır devam eden uzun bir savaş dönemi sona ermiştir. Amasya Antlaşmasının bir diğer özelliği de Osmanlı ile İran arasında imzalanan ilk barış antlaşmasıdır. Böylece iki devlet arasında yaklaşık yirmi beş yıl sürecek olan bir barış dönemi başlamıştır. Antlaşma, Osmanlı ve İran için önemli olduğu kadar Gürcistan coğrafyasında bulunan krallıklar ve prenslikler açısından da önemliydi. Çünkü Kafkaslarda Osmanlı ve İran'ın mücadele ettikleri ve hâkimiyet kurmak istedikleri en önemli saha Gürcistan idi. Amasya Antlaşması sonucunda Gürcistan toprakları iki ülke arasında paylaşılmıştır. Böylece ülkenin Batı kısmı Osmanlı, doğu kısmı ise İran hâkimiyeti altına girmiştir. Gürcistan'ın siyasi yapısı değişmiş, iki büyük devletin himayesi altına giren ülkede birçok sosyo-ekonomik değişiklikler yaşanmıştır. Bu bildiri metninde, Amasya Antlaşmasına giden süreç, bu süreçte İran-Osmanlı mücadeleleri, İran ve Osmanlı'nın Gürcistan'daki krallıklar ve prenslikler ile ilişkileri ve Amasya Antlaşması'nın İmereti Krallığı için önemi değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Amasya Antlaşması, İmereti Krallığı, Osmanlı İmparatorluğu, İran.

1555 AMASYA TREATY AND ITS IMPORTANCE FOR THE KINGDOM OF IMERETI

ABSTRACT

Struggles between the Ottoman and Iran started at the beginning of the 16th century. The first serious war between the two states took place in Chaldiran in 1514. The Ottoman Empire won the battle. After this war, the struggles between the two states continued. Thus, many wars took place between the Ottoman and Iran at intervals from the beginning of the 16th century until the second half of the 17th century. Among these wars, the third Iranian Crusade (Nakhchivan Crusade), which the Sultan of Suleiman the Magnificent started on 28 August 1553, has an important place. Because after this war, with the Treaty of Amasya signed on June 1, 1555, a long war period that was going on for about half a century ended. Another feature of the Amasya Treaty is the first peace treaty signed between the Ottoman and Iran. Thus, a period of peace, which would last about twenty-five years, started between the two states. The treaty was important not only for the Ottoman and Iran, but also for the kingdoms and principalities in Georgia since the most important area where the Ottoman and Iran struggled and wanted to dominate in the Caucasus was Georgia. As a result of the Amasya Treaty, the territory of Georgia was shared between the two countries. Thus, the western part of the country came under Ottoman rule and the eastern part came under Iranian

rule. The political structure of Georgia changed, and many socio-economic changes occurred in the country, which was under the auspices of the two major states. In this presentation, the process leading to the Amasya Treaty, the Iran-Ottoman struggles during this period, the relations of Iran and the Ottoman with the kingdoms and principalities in Georgia and the importance of the Amasya Treaty for the Imereti Kingdom will be evaluated.

Keywords: Amasya Treaty, Imereti Kingdom, Ottoman Empire, Iran.

İMGE ORMANINDAN MATRİSE SÖZCÜKTEN ANLAMA ŞİİR DİLİNİN AURASI

Dr. Gamze SOMUNCUOĞLU ÖZOT

Aksaray Üniversitesi

ÖZET

Yazınsal ürünler anlamlandırılmaya çalışılırken ele alınan konulardan biri ve belki de en önemlisi bu yapıtların dilidir. Yazınsal ürünlerde dil, bir ana öge olmakla birlikte gündelik dilden farklılığıyla eleştirel okumalarda incelenmeyi gerektirir. Bu durum doğal olarak yazınsal düzyazı metinlerini de ilgilendirmekle birlikte daha çok şiir incelemelerinde ön plana çıkar; çünkü dil, şiir ve düzyazıda farklı şekillerde kendini gösterir. Şiiri düzyazıdan ayıran en önemli özelliklerden biri çağrışımlarla örülü olmasıdır. Bu özel anlatım imgelerle oluşturulur. Şiirde çoğu zaman -imgenin de yardımıyla- sözcükler arasında dipten bir bağlantı kurulduğu görülür. Dil dizgesinin öğeleri arasında kurulan bu özel bağ şiirde öz ve biçimle birleşen bir aura oluşturur.

Bu çalışmada Cemal Süreya'dan başlamak üzere Hilmi Yavuz, Özdemir İnce, Jean Cohen, Michael Riffaterre, Doğan Aksan gibi şiir konusunda otorite kabul edilen isimlerin görüşlerine bakılarak şiirin dili ve aurası konusu tartışılacaktır. Dilin başlıca gayesi olan mesaj iletme ekseninde şiir dilinin düzyazıya göre ayrılan yöntemleri ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda imge, matris, betimleme öbeği gibi şiirsel terimler irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Şiir dili, imge, matris

ATMOSPHERE OF POETRY LANGUAGE FROM IMAGE TO MATRIX

Abstract

While trying to make sense of the literary products, the most important subject is the language of these works. In literary products, language requires critical analysis as it differs from everyday language. Although this situation naturally concerns literary prose texts, it is more prominent in poetry studies. Because language manifests itself in different ways in poetry and prose. One of the most important features that distinguishes poetry from prose is that it is knitted with connotations. This special expression is created with images. In poetry, with the help of the image, it is seen that a bottom connection is established between words. This special bond, established between the elements of the language system, creates an aura in poetry that combines with essence and form. In this study, the subject of the language and aura of poetry will be discussed by looking at the views of those who are accepted as authority on poetry, such as Hilmi Yavuz, Özdemir İnce, Jean Cohen, Michael Riffaterre, Doğan Aksan, starting from Cemal Süreya. In the context of message delivery, which is the main purpose of the language, the aspects of poetry language separated from prose will be tried to be revealed. In this context, poetic terms such as image, matrix, and description will be examined.

Keywords: Poetry language, image, matrix

YAZINSAL TÜRLERİN PSİKANALİTİK YAKLAŞIMLARLA YORUMLANMASI

Dr. Gamze SOMUNCUOĞLU ÖZOT
Aksaray Üniversitesi

ÖZET

Sigmund Freud bilinçaltı üzerine yaptığı çalışmalarla yeni bir bakış açısı oluşturmuş, bilinçaltının ulaşılamaz ve anlaşılabilir olmadığını, psikanaliz yoluyla çözümlenebilecek bir yapıya sahip olduğunu savunmuştur. Her ne kadar Freud ileri sürdüğü görüşlerden dolayı şiddetli eleştirilerin hedefi olmuşsa da kurucusu olduğu psikanaliz birçok alanda büyük yankı uyandırmıştır. Yazınsal ürünler değerlendirilirken de yazarın/şairin psikolojisine ve yaşamına verilen önem Sigmund Freud'un görüşleriyle daha sistematik ve bilimsel bir yapı kazanmış, psikanaliz ekseninde vücut bulan yeni bir eleştiri yöntemi sanat değerlendirmelerinde yerini almıştır. Eagleton'a göre psikanalizle sanatçının bilinçaltı, cinsel kompleksleri, özlemleri, kişilik ve kimlik sorunları mercek altına alınabilir. Bununla birlikte psikanalitik edebiyat eleştirisi yapının içeriğini, karakterini sorgulamada araştırmacıya farklı ve incelikli teknikler sunar. Bu çalışmada psikanalitik edebiyat eleştirisinin, edebi incelemelerde faydalı olduğu ve yetersiz kaldığı noktalara değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Psikanaliz, edebiyat, eleştiri

INTERPRETATION OF LITERARY SPECIES BY PSYCHANALYTIC APPROACHES

ABSTRACT

Sigmund Freud has created a new perspective with his work on the subconscious. Freud argued that the unconscious is not inaccessible and incomprehensible and has a structure that can be resolved through psychoanalysis. Although Freud has been the target of fierce criticism because of his views, psychoanalysis, of which he is the founder, has resonated in many areas. The importance given to the psychology and life of the writer / poet while evaluating the literary products gained a more systematic and scientific structure with the views of Sigmund Freud. A new method of criticism embodying the axis of psychoanalysis has taken its place in art evaluations. According to Eagleton, the subconscious, sexual complexes, aspirations, personality and identity problems of the artist can be examined by psychoanalysis. However, psychoanalytic literary criticism offers different and sophisticated techniques to the researcher in questioning the content and character of the work. In this study, the points where psychoanalytic literary criticism is useful and insufficient in literary studies will be mentioned.

Keywords: Psychoanalysis, literature, criticism

“MOLLA NƏSRƏDDİN” JURNALINDA İRAN MÖVZUSU

Dr. Əli FƏRHADOV

Milli Azərbaycan Tarixi Muze

XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəlləri Qacarların hakimiyyəti altında olan İranın ağır ictimai-siyasi, iqtisadi vəziyyəti Azərbaycan ziyalılarını da narahat edir, onlar öz əsərlərində bu mövzunu geniş işıqlandırirdilər. C.Məmmədquluzadənin baş redaktoru olduğu “Molla Nəsrəddin” jurnalında da İran mövzusu özünəməxsus yer tutur. “Molla Nəsrəddin” jurnalı XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəlləri dövrünün mükəmməl qaynaqlarından biridir və təkcə Azərbaycanın deyil, İran tarixinin də güzgüsüdür. Həsən bəy Zərdabinin, Əhməd Ağaoğlunun, Əli bəy Hüseynzadənin, Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin əsərlərində bu məsələlər geniş tədqiq edilmişdir. Məsələn, H.Zərdabi “Əkinçi” qəzetində İrandakı aclıq haqqında məlumat verir, iranlıların aclıq səbəbilə din dəyişdirdiyini yazırdı. M.Ə.Rəsulzadə isə yurdundan köçməyə zorlanmış iranlıların fəhlə və s. ağır işlərdə Qafqazda, Rusiyada, Türkiyədə çalışmağa məcbur olduğunu yazırdı. Lakin Qacar hakimiyyətini xalqın problemləri yox, şəxsi gəlirləri maraqlandırır.

Xalqın iqtisadi, sosial problemlər içində əzilməsi görkəmli publisist C.Məmmədquluzadənin baş redaktoru və əsas müəlliflərindən biri olduğu “Molla Nəsrəddin” jurnalında da geniş yer tutur. İranda sadəcə xalqın ac qalıb, bütün torpaqların xanların, nüfuzlu mollaların, şahzadələrin və hər cür insafsız zənginlərin əlində olduğunu “Molla Nəsrəddin” jurnalı ifşa edir. İranda sənayenin olmadığını, torpağın isə iri mülkədarlara məxsus olduğunu bildiren C.Məmmədquluzadə öz vətəninədən baş götürüb qaçan iranlı fəhlələri belə təsvir edirdi: “Bu, İran fəhlələridir. Onlar öz vətənlərində yeməyə bir şey tapmırlar. O, vətəninə, arvadını və uşağını qoyub qaçır. Çünki acdırlar”. Qafqazdakı iranlı fəhlələrə münasibəti “Molla Nəsrəddin” jurnalı belə göstərirdi: “Mən indiyə kimi elə bilirdim ki, o, milçəkdir, torpaqdır, daşdır, kol-kosdur, amma heç bilməzdim ki, o da adamdı. Acından dağılıblar Rusiya torpağına”.

C.Məmmədquluzadə İrandakı ictimai-siyasi problemlərin həlli üçün “Qanun” qəzetini nəşr edən iranlı Mirzə Mülküm xanın yazılarından nümunələr verir və belə yazırdı: “Mirzə Mülküm xan “Qanun” qəzetinin onuncu nömrəsində özünü müsəlmanlara tutub deyir: “Əgər sizdə şüur olsaydı və ən azı ittifaqın mənasını bilsəydiniz, o vaxt hansı zalım cürət edə bilərdi ki, sizin insanlıq hüququnuza əl uzatsın?”.

C.Məmmədquluzadə öz yaradıcılığında Zeynalabdin Marağayi, Əbdürrəhim bəy Talıbov kimi iranlı ziyalılara da müraciət edirdi. Z.Marağayinin “İbrahim bəyin səyahətnaməsi” əsəri, Ə.Talıbovun əsərləri daim jurnalda təbliğ edilir və onlardan nümunələr verilir.

Təəccüblü deyil ki, cahil saray və din adamları “Molla Nəsrəddin” jurnalının oxunmasına qarşı idilər. Jurnaldakı məqalələr İran şahlarının, cahil ruhanilərin xalqa zidd fəaliyyətinin ifşası, Səttarxan kimi məşrutə (konstitusiyə) inqilabı qəhrəmanlarının şahlıq rejiminə qarşı mübarizəsini öyrənmək baxımından əhəmiyyətli və tədqiq edilməlidir.

Açar sözlər: Cəlil Məmmədquluzadə, Molla Nəsrəddin jurnalı, İran, din xadimləri

THEME OF IRAN IN THE MAGAZINE OF MOLLA NASRADDIN

In the late nineteenth and early twentieth centuries, the difficult socio-political and economic situation of Iran under the rule of Qajar also affected the Azerbaijani intelligentsia, and they widely covered this issue in their works. The issue of Iran also occupies a special place in the journal of Molla Nasraddin, editor-in-chief of Mammadguluzade. Molla Nasraddin is one of the perfect sources of the late 19th and early 20th centuries and is a mirror not only of Azerbaijan, but also of the history of Iran. These issues have been extensively studied in the works of Hassan bey Zardabi, Ahmed Agaoglu, Ali Bey Huseynzade and Muhammad Amin Rasulzade. For example, Zardabi wrote in the Akinchi newspaper about the famine of Iran and wrote that the Iranians changed their religion due to hunger. M. A. Rasululzade was forced to leave the country by Iranian workers and others. He wrote that he needed to work a lot in the Caucasus, in Russia and Turkey. However, the Qajar administration was not concerned about people's problems, but about their own income.

The destruction of the nation in economic and social problems is also widely covered in the journal of Molla Nasraddin, who is the editor-in-chief and one of the main authors of the famous publicist J. Mamedguluzade. Ordinary people are starving in Iran, according to Molla Nasraddin magazine, that all lands are in the hands of khans, influential mullahs, princes and all kinds of dishonest riches. Noting that there is no industry in Iran and the land belongs to large landowners, Mammadguluzade described the Iranian workers who left their homeland: "These are Iranian workers. They have nothing to eat in their homeland. He runs away, leaving his homeland, his wife and child. Because they are hungry. Molla Nasraddin's attitude towards Iranian workers in the Caucasus was: "I still felt that they were flying, sushi, rocky, thick, but I never knew that he was a man." They were devastated by hunger. "

Mammadguluzadeh gives examples from the Iranian writer Mirza Malkum Khan, who publishes the newspaper Qanun to solve socio-political problems in Iran: If you knew the significance of the alliance, what tyrant would dare to attack your human rights?

J. Mamadguluzade in his work turned to Iranian intellectuals, such as Zeynalabdin Maragai and Abdurrahim Bek Talibov.

The works of Z. Maragai "Travels of Abraham" and the works of A. Talibov are regularly published in the journal, examples are given.

It is not surprising that the ignorant palace and the clergy were against reading the magazine of Molla Nasraddin. Articles in the journal are important and should be studied in light of the discovery of the anti-popular activity of Iranian kings and ignorant clergy, the struggle of the heroes of the Sattar Khan revolution.

Keywords: Jalil Mammadguluzade, Molla Nasraddin magazine, Iran, religious leaders

**ОРТАҒАСЫРЛЫҚ ОҒЫЗДАР ЖӘНЕ ҚАЗАҚ РУ-ТАЙПАЛАРЫНЫҢ
ШЫҒУ ТЕГІ: ОРТАҚ МИФОЛОГИЯЛЫҚ САРЫНДАР**

Ноғайбаева Мендігүл САҒАТҚЫЗЫ

тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, әл-Фараби
атындағы Қазақ ұлттық университеті

Қошымова Ақнұр Оразғалиқызы

PhD доктор, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

АНДАТПА

Қазақ тарихы жыр, ертегілермен қатарласа айтылып жүріп, көшпенді халқымызға мыңдаған жылдар бойы рухани азық болып келді. «Шежіре – халықтың шығу тегін, таралуын баяндайтын тарих ғылымының бір тармағы» деген анықтама бар. Олай болса, ұшы-қиырын қиялмен болжап болмайтын, кең-байтақ даланы мыңдаған жылдар бойы мекендеп келген бір тектес тілі, дәстүрі, мәдениеті және тұрмыс-салты ортақ халқымыздың тарихын қазіргідей, бергі 5-6 ғасыр төңірегінен емес, шежіре көрсеткендей, арыдан, тереңнен іздестіруіміз керек.

Қазақ халқының қалыптауындағы оғыз компонентінің рөлі тарихнамада назардан тыс қалып келе жатқан мәселе болып табылады. Зерттеудің маңыздылығы соңғы жылдардағы тарихи зерттеулер мен ауыз әдебиеті үлгілерін (шежіре деректері, шежірелік аңыздар) заттай деректердің маңызды бір тобы ру-тайпа таңбаларының пайда болуын зерттеу барысында қазақ халқын құрап отырған ру-тайпалардың қалыптасуында оғыздық компоненттің ежелгі дәуірлерден бастап белсенді рөл атқарғанын көруге болады. Сондықтан баяндамада қазақ ру-тайпаларының қалыптасуындағы оғыздардың рөліне және ортағасырлық оғыздар мен қазақ ру-тайпаларының шығу тегіне қатысты ортақ аңыздық сюжеттерге талдау жасайтын боламыз.

Қазақ шежірелері қазақ халқының түп атасы саналатын аңыздық бейне Алаша хан мен Оғыз ханнан (яғни Уыз ханнан) басталады. Мұндай бастауды Мәшһүр Жүсіп Көпеевтің шежіресінен де кездестіруге болады. Онда: «Біз Уыз хан ұрпағынанбыз. Дәл осы Уыз ханның қалауы бойынша алғашқы қазақ киіз үйі жасалынды. Сондықтан да, қазақтар «киіз туырлықты қазақ, уыз үйім» делінген. Халықтың генеалогиясына қатысты жазылған «Қазақтың түбі» жазбасында қазақтың шығу тегі Адам атадан, одан таралатын Хам, Сам, Яфестен басталады да, одан әрі Уыз ханға, кейінгі хандарға келіп тіреледі, – деп жазылған. Б. Әбілқасымов шығарған «Түрік шежіресінде» Оғыз ханның алтын үй жасатқаны мәлімделсе, «Қазақтың түбі» атты жазбаларда Уыз ханның (Қазан көшірмесінде Оғыз хан деп те жазылады) жасатқан үйі киіз деп көрсетіледі.

Осы Уыз ханның ұрпақтарының бірі саналатын жалайырлар Қ.Жалайырдың пайымдауынша оғыздардың дулуга (дулугат), чумугун (шуманак) руларының қатарында Түрік қағанатының құрамына болған. Жалайырдың ата-бабалары VIII ғасыр тұсында Сыр бойынан шығысқа қоныс аударады. Ол кезде бұл көшпелілер «оғыздар» деп аталатын. Жалайырлар тәріздес қазақ халқының арасында оғыздан таратылатын ру-тайпалардың шығу тегіне байланысты бірнеше аңыздық деректер кездеседі. Олардың қатарында: жалайырлар, қаңлылар, ошақты, қоңыраттың ішіндегі божбандар және т.б. рулардың этникалық негіздерін ортағасырлық оғыздармен байланыста аңыздық деректермен салыстырмалы түрде талдаулар жасай отырып, қарастыратын боламыз.

Қорыта келгенде айтарымыз қазақтың ру-тайпаларының құрылымын этникалық тұрғыдан құрауда оғыздардың ықпалы болғанын байқаймыз. Мұны әсіресе, жазба деректермен қатар, фольклорлық деректер де өз кезегінде анық дәлелдей түседі. Мұндай мысалдарды оғыз этнонимінің қазақ халқын құрап отырған жоғарыда аттары аталған ру-тайпаларға өзіндік ықпалы болғанын рулық шежірелер мен аңыздық желілерді қарастырғанда тағы да байқаймыз. Осы айтылғандардан шығатын қорытынды оғыздар қазақты құраған ру-тайпаларға жат емес.

Кілт сөздер: Оғыздар, қазақ ру-тайпалары, мифологиялық сюжеттер, этникалық негіз.

ORIGINS OF MEDIEVAL OGHUZS AND KAZAKH TRIBES: COMMON MYTHOLOGICAL PLOTS

ABSTRACT

Kazakh history has been spread along with myths and poems, and has been spiritual food of nomadic people for thousand years. There is an explanation that “Genealogy is one of the branches of history science which determines origin of nation and its expansion”. Therefore, we must research history of nation, which has common language, traditions, culture, and lived in vast territory for thousand years, not from the last 5-6 centuries, but from very ancient years, as genealogy shows.

The role of Oghyz component in the formation of Kazakh nation is one of the issues in the history science that has been out of consideration. The importance of the research is that from recent historical research and folklore samples (genealogical data, genealogical myths) and a group of material data can show us the active role of Oghyz components in formation of tribes that forms Kazakh nation from ancient centuries. Therefore, in the article we will analyse the role of Oghyz in the formation of Kazakh tribes and common mythological plots related to origin of medieval Oghyz and Kazakh tribes.

Kazakh genealogy starts from mythological person who is believed to be the origin of Kazakh nation – Alasha Khan and Oghyz Khan (Uyz Khan). This theory can be found in the genealogy of Mashhur Zhusip Kopeev. It states that “We are the generation of Uyz Khan. By the will of Uyz Khan first Kazakh tent-house (yurt) was made. Therefore,

Kazakh called it “fur wall, Kazakh uyz ui”. In the work related to Kazakh genealogy called “Kazakh origin” it says that the origin of Kazakh starts from Adam, and his generation Ham, Sam, Yafes, then Uyz Khan, and other khans”. “Turk genealogy” published by B.Abilkasymov informs us about golden house of Oghyz Khan, while “Kazakh origin” states that the house made by Uyz Khan (in Kazan copy his name shown as Oghyz Khan) was made of fur.

One of the generations of Uyz Khan – Zhalaiyr, according to K.Zhalaiyr, was one of the tribes of Turk Kaganate, along with Duluga (Dulugat), Chumugun (Shumanak). Ancestors of Zhalaiyr migrated from Syr coast to the east in 8th century. At this time those nomads were called as “Ogyz”. There are many mythical data related to origin of tribes similar to Zhalaiyr originated from Ogyz among Kazakh people. Namely, Zhalaiyr, Kangly, Oshakty, Bozhban among Kongyrat and other tribes. We will research ethnic base of those tribes comparing to medieval Ogyz, making comparative analysis of mythical data.

In conclusion, we can see influence of Ogyz in ethical formation of tribes of Kazakh nation. This can particularly be proved by folklore data along with recorded data. Such examples that Ogyz ethnical names had influence on abovementioned tribes which forms Kazakh nation can be seen from tribal genealogy and mythical samples. It can be concluded that Ogyz has close connection to tribes that formed Kazakh nation.

Keywords: Oghuzs, Kazakh tribes, mythological plot, ethnic origin.

TBMM TUTANAKLARINDA ATATÜRK'Ü KORUMA KANUNU TARTIŞMALARI

Dr. Öğrt. Üyesi Alpaslan ÖZTÜRKÇİ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

Siyasal sosyalizasyonlarını CHP içinde tamamlayan Demokrat Parti yöneticileri 14 Mayıs 1950 seçimleriyle iktidara geldi. Muhalefet yıllarında sıkça dile getirdikleri, kendilerinin daha Atatürkçü oldukları iddialarına devam ediyorlardı. Kuşkusuz buradaki politik hedef Atatürk tarafından kurulan CHP'nin elinden Atatürk'ün mirasçısı hüviyetini almaktı. 1951 yılı başlarında Atatürk'ün büst ve heykellerine yapılan saldırılar üzerine yurdun birçok yerinde düzenlenen protesto gösterileri, Demokrat Parti iktidarına harekete geçmesi için uygun bir zemin oluşturdu. Kamuoyundaki sıcak havayı da kullanarak Menderes hükümeti Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın desteğiyle resmi adı "*Atatürk Aleyhinde İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanun Tasarısı*" olan ve kamuoyunda daha çok Atatürk'ü Koruma Kanunu olarak bilinen kanun tasarısını Türkiye Büyük Millet Meclisine getirdi. Tasarı TBMM'de, Adalet Komisyonunda, Genel Kurulda ve Anayasa Komisyonunda tartışıldı. Günümüzdeki Atatürk merkezli tartışmalara benzer şekilde farklı dünya görüşüne mensup milletvekilleri, çoğunlukla salt-ideolojik yaklaşımlarına göre konumlandı ve farklı argümanlarla düşüncelerini temellendirmeye çalıştı. Bu çalışma ile tartışmaların TBMM Genel Kurulu boyutu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanakları esas alınarak tartışılacaktır. Çalışmanın üç temel amacı söz konusudur. Birincisi Atatürk'ü Koruma Kanunu tartışmalarına katılan milletvekillerinin yaklaşımlarındaki siyasi ve hukuki gerekçeleri ortaya koymaktır. İkincisi bu tartışmalarda iktidarın ve muhalefetin aldığı siyasi pozisyonu tespit etmektir. Üçüncüsü tartışmaların siyasi partilerin iç bünyelerine yansımalarını irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: TBMM Tutanakları, Atatürk'ü Koruma Kanunu, Milletvekili, Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi.

THE DISCUSSIONS ON LAW ON THE PROTECTION OF ATATÜRK IN THE TBMM OFFICIAL REPORT

ABSTRACT

Democratic Party executives, who completed their political socialization within the CHP, came to power with the elections of May 14, 1950. They continued their claims, which they frequently voiced in their opposition years, that they were more Kemalist. Undoubtedly, the political goal was to take the identity of Atatürk from the CHP established by Atatürk. The protest demonstrations held in many parts of the country upon the attacks on Atatürk's busts and sculptures in early 1951 provided a suitable ground for the Democratic Party to take action. Using the hot air in public and with the support of President Celal Bayar, "The Draft Law on Crimes Committed Against Atatürk" and the draft law, which was more commonly known as Law on the Protection of Atatürk was brought by the Menderes government to the Grand National Assembly of Turkey. The draft was discussed in the TBMM, the Justice Commission, the General Assembly and the Constitutional Commission. Similar to the Atatürk-centered discussions, lawmakers from different world views were mostly positioned according to their purely ideological approach and tried to base their thoughts with different arguments. With this study, TBMM General Assembly dimension of the discussions will be discussed based on the official report of the Grand National Assembly. The study has three main aims. The first is to reveal the political and legal grounds in the approach of deputy who

participated in the discussions on Law on the Protection of Atatürk. The second is to identify the political position taken by the government and the opposition in these discussions. The third is to examine the reflection of the discussions on the internal parts of political parties.

Keywords: TBMM Official Report, Law On The Protection Of Atatürk, Deputy, Democratic Party, Republican People's Party

II. DÜNYA SAVAŞINDA DIŞ POLİTİKA ARACI OLARAK TÜRKÇÜ-TURANCI AKIMLAR

Dr. Öğrt. Üyesi Alpaslan ÖZTÜRKÇİ

Yüzüncü Yıl Üniversitesi

ÖZET

II. Dünya Savaşı Türk dış politikasının en zor tarihsel süreçlerinden birini işaret eder. Savaş yılları boyunca Türkiye'nin temel stratejisi savaş dışı kalmaktı. Bu amaçla da herhangi bir askeri müdahalenin tarafı olmaktan kaçındığı gibi karşılaşabileceği işgallere karşı da çeşitli önlemler almaya çalıştı. Türkiye'nin yaşadığı işgal tehdidi Almanya ve SSCB kaynaklıydı. Türkiye, bu ülkelerle yakın ilişkiler kurarak işgal edilme riskinin önüne geçmeye çalıştı. Bu politikasına uygun şekilde çeşitli iç politika argümanlarını da dış politika aracı olarak kullanmaktan geri durmadı. Bu araçlardan biride savaş boyunca Türkiye'de başta basın-yayın olmak üzere yoğun faaliyet yürüten Türkçü-Turanı akımlardır. Almanya yanlısı bu akımlara karşı hükümet, Almanya'nın Balkanlardaki işgalleriyle Türkiye'nin sınır komşusu ve cephelerde başarılı olduğu savaşın ilk yıllarında oldukça hoşgörülü-teşvik edici bir yaklaşım sergiledi. Ancak bu süreç 1943 yılı sonunda Almanya'nın cephelerde üst üste yenilgileriyle beraber son bulmaya başladı. Türk dış politikasında ki yeni öncelik savaş sonrasında karşılaşması mukadder SSCB tehdidine karşı hazırlanmaktı. Bu defa Türkçü-Turanı akımlar SSCB ile yakınlaşmak için dış politika aracına dönüştürüldü. SSCB karşıtı bu akımlar günah keçisi ilan edildi. Haklarında davalar açıldı, yayınevleri kapatıldı ve önde gelen isimleri tutuklandı. SSCB'nin savaş sonunda Türkiye'ye düşmanca politikalara yönelmesi üzerine hükümetin Türkçü-Turanılara karşı yaklaşımı yeniden yumuşamaya başladı. Tüm bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı, Türkiye'nin II. Dünya Savaşı yıllarında toprak bütünlüğünü ve siyasal hükümranlılığını korumaya yönelik güvenlik merkezli dış politikasında Türkçü-Turanı akımların rolünün tespit edilmesidir.

Anahtar Kelimeler: II. Dünya Savaşı, Dış Politika Aracı, Türkçü-Turanı Akımlar.

THE TURKIC-TURANIAN MOVEMENTS AS A FOREIGN POLICY TOOLS IN THE WORLD WAR II

ABSTRACT

World War II points one of the most difficult historical processes of Turkish foreign policy. During the war years, Turkey's basic strategy was to stay out of the war. For this purpose, Turkey avoided being a party of any military intervention, it also tried to take various precautions against the occupations which was encountered. The threat of occupation which was Turkey lived, was originated from Germany and the USSR. In accordance with this policy, Turkey did not hesitate to use various domestic policy arguments as a foreign policy tool. One of these tools was Turkic-Turanist movements conducting intensive activities, including press and publishing sectors in Turkey during the war. The government against these German movements, with the invasions of Germany in the Balkans, showed Turkey's borders and fronts a pretty tolerant-incentive approach in the early years of the war to be successful. However, this process started to end at the end of 1943 with the successive defeats of Germany on the fronts. The new priority in Turkish foreign policy was to prepare against the threatened USSR threat after the war. This time, the Turkic-Turanian movements were transformed into foreign policy instruments to get closer to the USSR. These anti-USSR currents were declared scapegoats. Lawsuits were filed against them, publishers were closed

and leading names were arrested. At the end of the USSR's war against the government's approach on the Turkic-Turanists hostile policy towards Turkey began to soften again. In the light of all this information, the purpose of the study was determined the act of the Turkic-Turanian movements in the Turkey's territorial integrity and the security-centered foreign policy for the protection of political sovereignty during the World War II.

Keywords: World war II, Fregin Policy Tool, Turkic-Turanian Movements

SOSYOLOJİK ARAŞTIRMALARDA AİLE FOTOĞRAFLARI

Dr. Öğr. Üyesi N. Gamze TOKSOY
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

ÖZET

Aile fotoğrafları, toplumların ürettiği görüntüler üzerine çalışan ve özellikle gündelik yaşam ekseninde araştırmalar yapan sosyal bilimciler için oldukça zengin kaynaklardır. Bu fotoğraflar aracılığıyla gündelik yaşam deneyimleri, kültürel değerler, alışkanlıklar, inançlar incelenebilir. Toplumsal dönüşümlerin, toplumsal normların, ekonomik göstergelerin, sınıflar ve kuşaklar arasındaki farklılıkların ve daha birçok sosyolojik olgunun özel alana nasıl yansıdığı değerlendirilebilir. Bu bağlamda, başta sosyoloji ve iletişim bilimleri olmak üzere sosyal bilimlerin farklı alanlarında aile fotoğrafları üzerine yürütülen araştırmaların arttığı ve çeşitlendiği görülmektedir.

Bu sunumda, güncel araştırmalarda aileye dair fotoğraflarla sosyolojik kavramlar arasında kurulan ilişkiler mercek altına alınıyor. Modernleşme pratikleri içerisinde aile fotoğraflarının yerinin ne olduğu ve ideal aile imgesinin yaratılmasındaki etkilerinin araştırmalara nasıl yansıdığı sorgulanıyor. Aile yaşamının belgeleri olarak fotoğrafların toplumsal işlevleri tartışmaya açılıyor ve bu bağlamdaki mevcut literatürün bir değerlendirmesi yapılıyor. Aile fotoğraflarının toplumsal bellek, toplumsal cinsiyet, kimlik, aidiyet, göç gibi sosyolojik kavramların irdelenmesinde önemine işaret ediliyor.

Ayrıca, görsel sosyolojik alan araştırmalarında aile fotoğraflarından yararlanmanın sağladığı olanaklara dikkat çekiliyor. Aile fotoğrafları bir yandan geçmişle kurulan bağın göstergeleri, geleneklerin, ritüellerin izleri olabilirken bir yandan da kuşaklar arası iletişimin ve kültürel aktarımların güncel araçları konumundadırlar. Aile yaşamının belgeleri olan bu fotoğraflara kişilerin nasıl anlamlar yüklediğini ortaya çıkaracak alan araştırmaları, kültürel iletişimin yollarından birinin sosyolojik yönleriyle değerlendirilmesine olanak sağlarlar. Toplumların ürettiği görseller üzerinden toplumsal dönüşümlerin ve kuşaklar arası değişimlerin nasıl sorgulanabileceğinin örneklerini verirler. Bu bağlamda sunumda, aile fotoğraflarının alan araştırmalarında çeşitli kullanımlarına işaret edilerek, toplumların görsel üretimlerini araştırmalarının merkezine alan sosyolojik yaklaşımların yaratıcı metodolojik katkıları da değerlendiriliyor.

Anahtar Kelimeler: Görsel sosyoloji, aile fotoğrafları, toplumsal bellek, kültürel iletişim.

**THE POTENTIAL TARGETS AND SOME DRILLING LOCATIONS SUGGESTED
FOR HYDROCARBON DISCOVERY OF TURKEY IN THE BLACK SEA BASIN**

Yildiray PALABIYIK
Istanbul Technical University,

Adil OZDEMIR

Atilla KARATAŞ
Marmara University

ABSTRACT

The Black Sea is one of the largest inland seas in the world. The Black Sea, which forms an elliptic basin between the Caucasus in the northeast, the Crimean Mountains in the north, and the Pontides in the south, has a very interesting geological structure. It contains various geological formations such as numerous mud volcanoes, channels which played an important role in active sedimentary transport, active faults, and methane leaks. Extensive studies have been carried out regarding the geological and tectonic structure of the Black Sea. However, the mechanisms that control the formation of the Black Sea, regional basin structure, and particularly its relationship with both basins of Archangelsky ridge and surrounding coastal area of Turkey is still controversial.

During 2004, Turkish Petroleum (TPAO) and its international partners drilled the first exploration wells in the Exclusive Economic Zone (EEZ) of Turkey in the Black Sea. In these wells drilled in the region, any long-term economic hydrocarbon discovery could not be achieved so far. Nevertheless, the Turkish Government is firmly being embarking on an enterprise to make a hydrocarbon discovery applicable in the Black Sea. In this respect, some drilling activities have been carrying out by the drillships called FATİH, YAVUZ, and KANUNİ and seismic surveys are being performed by the seismic ships namely BARBAROS HAYRETTİN PAŞA and ORUÇ REİS offshore Turkey.

The primary goal of this paper is to determine hydrocarbon exploration targets in the EEZ of Turkey in the Black Sea based on the relations between the geological structure and hydrocarbon systems. Therefore, in the paper, certain suggestions have been made for hydrocarbon exploration targets and locations to be drilled in these targets depending on the currently available geological, geochemical, seismic, and gravity-magnetic measurements along with hydrocarbon discovery data from the previous studies. The geological and geophysical data presented in this study indicate that the oil and/or gas reservoirs may be discovered in the Black Sea. Consequently, it is projected that the future hydrocarbon exploration activities to be conducted may contribute to the possible discovery prosperities if they are shifted to the target areas suggested in this study.

Keywords: Black Sea, hydrocarbon potential, oil and gas exploration, exploration target, exploration strategy, hydrocarbon seep

**THE SEAFLOOR INDICATIONS FOR HYDROCARBON POTENTIAL OF THE
MARMARA SEA BASIN (NORTHWESTERN TURKEY) AND PROPOSED
EXPLORATION ZONES ALONG WITH SOME DRILLING LOCATIONS**

Yildiray PALABIYIK
Istanbul Technical University,

Adil OZDEMIR

Atilla KARATAŞ
Marmara University

ABSTRACT

The Sea of Marmara (Northwestern Turkey) is an enclosed sea that hydraulically establish a connection between the Mediterranean and Black Seas and located on the northern branch of the North Anatolian Fault. It consists of three deeply fault-bounded extensional basins (Tekirdağ, Central, and Çınarcık) separated by compressional ridges (Western High and Central High) above the basin floor. Since their first discovery in the Gulf of Mexico, it has been widely reported that hydrocarbon-rich fluid discharges on the seafloor at ocean margins, often in association with chemosynthetic communities and authigenic carbonate deposits. Substantial amounts of methane and other hydrocarbons are transmitted in cold seep areas, which represent a significant component of the marine carbon cycle. In such environments, the mineralization of methane-derived authigenic carbonates represents a major sink for carbon. In general, the performed studies provide straightforward evidence that fluid emission dynamics and hydrocarbon oxidation at cold seeps can be directly related to changing environmental conditions through time. The previous field observations identified extensive areas of active seafloor fluid seepage spanning the fault zone. The authigenic carbonates have been revealed both at the seafloor and within the sediments at various locations in the Sea of Marmara. Moreover, the expulsion sites where the main fault crosses topographic highs present evidence for deep-sourced fluids including thermogenic gas. The fluids being expelled are the brines with exotic fluid chemistry along with thermogenic gas and oil.

In this study, hydrocarbon exploration activities of Turkey and seafloor indications in the Marmara Sea are evaluated in terms of historical perspective and a technical point of view. In the wells drilled in the Marmara Sea by Turkey up to this time, any economic hydrocarbon discovery could not be brought to a successful conclusion up to now. However, the geological, geochemical, and geophysical data presented in this investigation manifest that oil and gas reserves may be discovered in Tekirdağ, Central, and Çınarcık basins which are the sub-basins of the Marmara Sea Basin. To sum up, it is anticipated that the future hydrocarbon exploration practices may promote the discovery accomplishments if they are shifted to the projected areas and drilling locations recommended in this study.

Keywords: Marmara Sea, hydrocarbon potential, oil and gas exploration, exploration target, cold seep, authigenic carbonate

**MODELING AND SIMULATION OF ACTIVE SUSPENSION SYSTEM USING A
HALF-CAR MODEL APPROACH FOR DIFFERENT ROAD BUMP PROFILES**

Sinan BAŞARAN

Bilecik Seyh Edebali University

ABSTRACT

Driving comfort and safety are important research areas in engineering and have been the subject of many studies. The objective of this work is the modeling and simulation of the disruptive effects coming from the road for the car suspension system. Disruptive effects from the road are modeled as bump geometry which represents the speed trap. There are different vehicle models are used in suspension control systems. The half-car model is selected in this study which has four degrees of freedom; the vertical movements of the front and rear axle, pitch and vertical motions of the vehicle body. The suspension system is the most important part of the vehicle that increases driving safety and passenger comfort by reducing road effects. The actively controlled suspension system is a type of vibration suspension structure popular in both the academic research and industrial application. Active suspension force-producing is obtained by an electro-hydraulic actuator operated by four-way valve system. As the control design, Linear Quadratic Regulator (LQR) controller is designed for half car active suspension system. In order to demonstrate the performance of the designed controller, a comparison has been made for the active and passive states for the suspension system. The designed controller was implemented to the active suspension control of the vehicle model modeled in Matlab-Simulink environment. Different type of speed trap profile is modeled as an input of the system. Simulation results show that the disruptive effects from the road is effectively damped when the active suspension is activated.

Keyword(s): Active suspension system; Linear quadratic regulator design; Half car model.

İSLAM BİLİM VE TEKNOLOJİ MÜZESİNDE BULUNAN AHŞAP GEMİLER

Doç.Dr. Nurdan Çetin YERLİKAYA
Yalova Üniversitesi

Uzman Esra AYIK
Haliç Üniversitesi

ÖZET

2019 yılının "Prof. Dr. Fuat Sezgin Yılı" olarak ilan edilmesi üzerine İslam denizcilik tarihine ait eserlerin de içinde bulunduğu Prof. Dr. Fuat Sezgin'in kurucusu olduğu İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi'nde sergilenen ahşap gemiler ele alınarak incelenmiştir. Müzede sergilenen ve İslam Bilim Dünyası için önemli bir yere sahip Karavela ve Dhow adındaki gemiler araştırılmıştır. 15. 16. ve 17. yüzyıllar arasında uzun yolculuklar için kullanılan ahşap Karavela gemisi, dönemin en önemli gemilerindendir. Dhow gemisi ise, Arap kökenli geleneksel ahşap bir gemidir ve ticaret için kullanılmıştır. İslam Bilim Dünyası ile bağlantılı olan bu gemiler evrensel olarak Dünya Tarihi'ni de etkilemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi, Karavela Gemisi, Dhow Gemisi

WOODEN SHIPS IN THE ISLAMI SCIENCE AND TECHNOLOGY MUSEUM

ABSTRACT

2019 was declared as "Prof. Dr. Fuat Sezgin Year" so, in this study, wooden ships in the Islamic Science and Technology Museum founded by Prof. Dr. Fuat Sezgin were examined. The vessels exhibited in the museum and named as Caravel and Dhow, which have an important place for the Islamic World of Science, were explored. The wooden Caravel vessel, which was used for long trips between the 15th, 16th and 17th centuries, is one of the most important ships of the period. The Dhow is a traditional wooden vessel of Arab origin and was used for trade. These ships, which are connected to the Islamic Science World, have influenced the history of the World.

Keywords: Islamic Science and Technology Museum, Caravel Ship, Dhow Ship

PEYZAJ TASARIM KRİTERLERİ AÇISINDAN NİĞDE KENT PARKLARININ İNCELENMESİ

Dr. Orhun SOYDAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

ÖZET

Hızlı kentleşme sonucunda oluşan estetik ve çevresel problemler, planlı kentsel yeşil alanların önemini artırmaktadır. Kent insanının doğaya olan özlemi bu planlı yeşil alanlarla giderilmeye çalışılırken kentsel yaşamın olumsuz özellikleri de maskelenmektedir. Bu kapsamda yeşil alanlar, kentsel mekanda doğal habitatlar yaratmaları ve sağlıklı çevreler oluşturmaları açısından kent makroformu ve yaşamı için önemli alanlardır. Ayrıca bu alanlar, çevre kalitesini hem ekolojik hem de ekonomik anlamda artırmaktadır. Bir kentin estetik ve mimari formunun güçlü bir parçası olan kent parkları, insanların günlük yaşamlarını kaliteli hale getiren kamuya açık rekreasyon alanlarıdır. Kent insanı için, hem bedensel hem de zihinsel olarak kendini yenilemeye olanak sunan bu alanların tasarımı ve sürdürülebilirliği bu nedenle büyük önem taşımaktadır. Doğru planlama, tasarım ve uygulamalar ile oluşturulan ve bakım çalışmaları ile devamlılığı sağlanan kent parkları, kentin yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyen, kenti çekici ve yaşanır kılan, kentin karakter ve imajına olumlu katkıda bulunan, rekreasyonel kullanım potansiyeli yüksek, işlev, estetik ve ekoloji arasında dengeyi sağlama özellikleri ile kentteki açık-yeşil alanlar içerisinde öne çıkan mekanlardır.

Çalışma kapsamında, Niğde ilinde yer alan 3 adet kent parkı belirlenmiştir. Belirlenen kent parkları peyzaj tasarım kriterleri açısından incelenip olumlu ve olumsuz yönlerini saptamak ve çıkan olası sorunlara göre çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda ilk olarak yerinde gözlem, tespit ve ölçümler yapılarak parkların mevcut durumu fotoğraflanmıştır. Verilerin toplanması; gözlemler ve sözlü görüşmeler aracılığı ile sağlanmıştır. Çalışma alanlarını detaylı olarak inceleyebilmek için inceleme gezileri ve gözlemler yapılmış, alanda fotoğraflar çekilmiş ve değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı, Niğde İli sınırları içerisinde kent ölçeğinde hizmet sağlayan bazı parkların; peyzaj tasarım kriterlerine uygun olup olmadığını incelemektir. Bu amaçla parkların; konumları ve ulaşılabilirlik düzeyi, yıl boyu kullanılabilirliği, içerdikleri kentsel donatılar, engelsiz bir hizmet sunabilmesi gibi başlıklar altında kullanıcı memnuniyetleri belirlenerek peyzaj tasarım kriterlerine uygunluğu incelenmiştir. Belirlenen amaç ve kriterler doğrultusunda, son yıllarda hızlı bir gelişim gösteren Niğde kent parklarının; büyüklük, donatı elemanları, ulaşılabilirlik, güvenlik gibi özelliklerinin kullanıcıların değişen beklenti ve isteklerini ne düzeyde karşıladıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Park, Peyzaj Tasarımı, Tasarım Kriterleri, Niğde

NİĞDE PARKLARI YÜRÜYÜŞ YOLLARININ ERGONOMİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Orhun SOYDAN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

ÖZET

Kent kavramı mekânların bir araya gelerek oluşturduğu bir bütün olarak değerlendirilmektedir. Bu bakımda donatı elemanları mekânı özgün kılan ve düzenleyen, kentsel alanlarla bütünlük oluşturan bir sistematığe sahiptir. Donatı elemanları tasarlanırken bazı tasarım ölçütlerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu tasarım ölçütleri ne kadar doğru ve uygun kullanılırsa insanların yaşam kalitesi ve kent konforu o kadar artar ve daha özgün, estetik ve kullanışlı tasarımlar ortaya çıkar. Aynı zamanda donatı elemanları mimarı yapılara uygun, kent kimliğine katkı sağlayan ve bünyesinde imgesel özellikler taşıyan bir özelliğe de sahiptir. Kentsel ve kırsal mekanlarda daha estetik ve fonksiyonel özelliklere sahip, yaşanabilir bir çevrenin oluşmasına katkı sağlayan Peyzaj Mimarlığı, kentsel peyzaj planlama ve tasarım çalışmalarında, koruma- kullanma ilişkisi içerisinde ekolojik, ekonomik, işlevsel ve estetik ilkelere bağlı kalarak çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda donatı elemanlarının insan ölçüleri dikkate alınarak, insan ile uyumlu mekânlar yapılması gerekmektedir. Bu noktada devreye giren antropometri bilimi, insan ölçülerine uygun tasarımların yapılmasına olanak sağlar. Peyzaj ergonomisinde ise esas olan insan kullanımına yönelik tasarım, çalışma ve yaşama koşullarının optimal hale getirilmesini amaçlayan uygulamalardır.

Çalışmanın amacı; Niğde İli Merkez Bölgesi parklarındaki yürüme yollarının, tekerlekli sandalyeli bireylerin kullanımına yönelik ergonomik koşullarının araştırılmasıdır. Bu çalışmada, Niğde'nin Merkez parklarında, tekerlekli sandalye kullanan bireylerin karşılaştıkları sorunlar ve bunlara yönelik çözüm önerileri sunulmaktadır. Niğde ilinde parklar seçilirken parkların konumu, büyüklükleri ve içerisinde bulundurdıkları peyzaj öğeleri dikkate alınmıştır. Çalışma kapsamında, parklara ait hâlihazır haritalar ve uydu görüntüleri kullanılmıştır. Parklarda yürüme yollarında bulunan döşemeler incelenmiş, tekerlekli sandalye kullanan bireylerin kullanımı açısından getirdiği sıkıntılar ortaya konulmuştur. Yürüyüş yollarının, tekerlekli sandalye kullanan bireylere yönelik uygunluğunun ölçülmesi amacıyla Arc-GIS 10.1 yazılımı kullanılmıştır. Parkların mevcut durumları değerlendirilmiş ve tekerlekli sandalye kullanan bireylerin kullanımına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Çalışma sonunda özellikle Niğde kenti parkı yolların genişliklerinin ve donatı elemanları yüksekliklerinin engelli bireyler açısından uygun olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda parklardaki yürüme yollarının ergonomik özelliklerinin engelli bireylerin kullanımına uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Park, Ergonomi, Peyzaj Tasarımı, Niğde

YÜKSEKÖĞRETİMDE BİR FİNANSMAN POLİTİKASI

Doç. Dr. Filiz GÖLPEK
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Öğr. Gör. Osman KAVAK
Mardin Artuklu Üniversitesi

ÖZET

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de hem eğitim yatırımları ile diğer yatırımlar arasındaki dengenin belirlenmesi, hem de yükseköğretim hizmetinin pahalı ve talebin yüksek olması nedeniyle kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasında son derece dikkatli olunması gerekir. Yükseköğretimde özel faydalarının önemli ölçüde yüksek olması, finansmana katılımın sağlanan faydaya paralel olması gerektiğini ima eder. Özel ve sosyal faydalar ile maliyetlerin bir karşılaştırılmasının yapılması yükseköğretim hizmetinden kimin faydalandığı, kimin ödediği ve aslında kimin ödemesi gerektiği sorularına cevap veren kriterlerdir. Bu nedenlerle, yükseköğretimde fayda ve maliyet değerlendirilmesi yapılmalıdır. Bu tür bir maliyet-fayda değerlendirmesi, kamu kaynaklarından yükseköğretimin finanse edilip edilmeyeceği, devletin sübvansiyon sağlayıp sağlamayacağı, sübvansiyonların bireylere mi yoksa eğitim kurumlarına mı verileceği ve finansman yükünün toplum ve hizmetten doğrudan yararlananlar arasında nasıl paylaşılacağı gibi soruların cevaplandırılması açısından son derece önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, yükseköğretimde fayda ve maliyet verilerini analiz ederek adil ve etkin bir finansman politikası için teknik bir çerçeve oluşturmaktır. Buna göre, Türkiye ve OECD ülkelerinde yükseköğretimde özel-sosyal fayda ve maliyet verileri karşılaştırılmıştır. Erkek bireylerin yükseköğretim süresince vazgeçtikleri kazancı, Türkiye’de 9.200 \$ ile 36.700 \$ olan OECD ortalamasının 1/3 kadardır. Bu, Türkiye’de bireylerin yükseköğretime devam etmediğinde elde edebilecekleri gelirin diğer ülkelerden daha düşük olduğunu gösterir. Bununla birlikte, doğrudan maliyetler, Türkiye’de (2.300 \$) OECD ortalamasından (8.400 \$) çok düşüktür ve bu durum, hem net parasal faydanın (getiri) Türkiye’de yüksek (296.100 \$) çıkmasına, hem de daha yüksek özel getiri oranına (sırasıyla %36 ve %17) neden olur. Benzer durum, kadın bireyler için de söz konusudur. Sonuç olarak, OECD ortalamasına göre, Türkiye’de yükseköğretimde bireylerin özel eğitim maliyetleri düşük olmasına rağmen getirileri çok daha yüksektir. OECD ülkelerinde genel olarak bireyler, özel maliyetlerin 7.5 katı kadar getiri elde ederken, bu oran Türkiye’de kadınlarda 67.6 ve erkeklerde 25.7’dir. Böyle bir bulgu, Türkiye’de yükseköğretimde finansmanın yükünün dağılımı hakkında genel bir bilgi verebilir.

Anahtar kelimeler: Yükseköğretimin finansmanı, yükseköğretim maliyeti, yükseköğretimin getirisi.

A FINANCING POLICY IN HIGHER EDUCATION

ABSTRACT: Determining the balance between other investments with both educational investments in Turkey as well as higher services of expensive and demand in the use of resources due to the high effectively cautious. The high level of private benefits in higher education implies that participation in finance should be parallel to the benefit provided. Comparing private and social benefits (return) with costs are criteria that answer the questions of who benefits from higher education, who pays and who should actually pay. For these reasons, benefit and cost assessment should be done in higher education. Such as

whether higher education will be financed from public sources, whether subsidies will be given to individuals or educational institutions, and how the burden of financing will be shared among those who benefit directly from the community and the services.

The aim of this study is to analyze the benefit and cost data in higher education and to provide a technical framework for a fair and effective financing policy. Accordingly, there is a private higher education social benefits and costs between Turkey and OECD countries. male individual higher up activities they gain, the OECD average of \$9.200 to \$36.700 in Turkey are 1/3. This is when individuals in higher education in Turkey continue to be lower than in other countries shows that the income they can achieve. To gether besides, the trip costs in Turkey (\$2.300) than the OECD average (\$8.400) is very low and in this case, what is the monetary benefits both (return) Turkey on high (296.100 \$) gutting, as well as higher private rate of return (use 36% and 17%) causes. Similar situation is also valid for female individuals. As a result, it is much higher than the OECD average. Individuals in OECD countries in general, obtained yields of specific costs 7.5 times as much, this ratio was 25.7 in men and 67.6 in women in Turkey. Can give general information.

Keywords: Financing higher education, higher education costs, higher education returns.

YÜKSEKÖĞRETİMDE KAZANÇLAR VE MALİYETLER

Doç. Dr. Filiz GÖLPEK
Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Öğr. Gör. Osman KAVAK
Mardin Artuklu Üniversitesi

ÖZET

Birçok ülke, özel finansmana müsait olan yükseköğretimi yakından etkileyen kamu harcamalarının ağır maliyetini hafifletmek için yollar aramaktadır. Bu yollardan biri eğitim hizmetlerinde maliyetlerin karşılanması kamu kaynaklarından ailelere kaydırılması şeklinde olmaktadır. Bunun anlamı, yükün vergi mükelleflerinden büyük ölçüde hizmetlerden faydalananlara kaydırılması ve buradan da yükseköğretim hizmetinden birinci derecede yararlanan öğrencilerin, yükseköğretim maliyetine katılması gerektiği anlaşılmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde eğitime ayrılan kaynakların etkin kullanılmasının son derece önemli olması, bu sorunu çözebilmek için eğitim hizmetlerinin fayda ve maliyetlerinin bireyler ve toplumun tümü açısından değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Bu araştırmanın amacı, yükseköğretim mezunu bireylerin, eğitimi süresince gerçekleşen özel-sosyal maliyetleri ve kazanç verileri ile eğitim yatırımlarının iktisadi etkinliğini değerlendirmektir. Bu çerçevede, Türkiye ve OECD ülkelerinde yükseköğretim mezunu bireyin eğitim maliyetleri ile elde ettiği kazançlar karşılaştırılmıştır. Buna göre, Türkiye’de erkek öğrencilerin yükseköğretim görmeyi çalışmaya tercih etmekle vazgeçtiği kazancı, OECD ortalamasının 1/3 kadardır (9.200 \$/ 36.700 \$). Bu, Türkiye’de bireylerin yükseköğretime devam etmekle vazgeçtiği kazancın diğer ülkelere göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, Türkiye’de doğrudan maliyetler OECD ortalamasından (2.300 \$/8.400 \$) çok düşüktür ve bu durum, hem net parasal faydanın (getiri) yüksek (296.100 \$) çıkmasına, hem de daha yüksek özel getiri oranına (sırasıyla %36 ve %17) neden olmaktadır. Benzer durum, kadın bireyler için de söz konusudur. Sonuç olarak, OECD ülkelerinde genel olarak bireyler, özel maliyetlerin 7.5 katı, Türkiye’de kadınlar 67.6 ve erkekler 25.7 katı kazanç elde etmiştir. Böyle bir bulgu, Türkiye’de yükseköğretimde kamusal finansman politikasının beklenen sonuçları vermediği ve kıt kaynakların etkin kullanılmadığını açıkça göstermektedir. Alternatif yatırım alanları yerine özel faydası yüksek olan yükseköğretim harcamalarına kaynak ayrılması kamusal finansman sistemi tahsis etkinliği açısından beklenen sonuçları vermemiştir. Bu sonuçlar, bedelsiz yükseköğretimin hem gelir dağılımı hem de etkinlik açısından bozucu etkilere sahip olduğunu da ima etmektedir.

Anahtar kelimeler: Yükseköğretim finansmanı, yükseköğretimde kazanç, yükseköğretim maliyeti, iktisadi etkinlik.

COSTS AND ACCIDENTS IN HIGHER EDUCATION

ABSTRACT

The economic country is looking for ways to reduce the heavy costs of public spending required for higher education which is available for private funding. One of these ways is to shift the coverage of higher education costs from public sources to families at the education level. This means that the burden is shifted from taxpayers to those who benefit from large

service. From here, it is understood that the need that makes use of higher education in the first degree should bear the cost of higher education. It is extremely necessary that separate arrival sources are effective. Benefits and costs of educational services to solve the problem of effective use of resources.

The aim of this study is to evaluate the economic effectiveness of private-social graduate individuals, educational-private data that they endure for educational purposes, and educational investments. In this context, Turkey gains and higher education graduates in OECD countries have achieved with the costs of training individuals were compared. Accordingly, higher education male students seen in Turkey chose to work up to that gain is far third of the OECD average (\$ 9,200 / \$ 36,700). This shows that individuals in Turkey continues to be higher up the earnings lower than in other countries. However, direct costs than the OECD average in Turkey (\$ 2,300 / 8,400 \$) is very low and in this case, what is the monetary benefits and (bring) high (296 100 \$) rise to both higher private rate of return (respectively 36% and% 17) causes. A similar situation is also valid for female individuals. As a result, in general, individuals in OECD countries, while achieving solid returns of 7.5 leasehold, this ratio is 25.7 times and 67.6 in men and women in Turkey. Such a finding, which give the expected result of the public finance policies in higher education in Turkey and clearly show that effective use of scarce resources. The allocation of resources to higher education services with high special benefits instead of alternative investment fields did not give the expected results in terms of allocation efficiency of the public finance system. These results showed that free higher education has disruptive effects both in terms of income distribution and effectiveness.

Keywords: Higher education financing, earnings in higher education, the costs of higher education, economic efficiency.

KBRN TEHDİTLERİ İÇİN AFET SAKINIM PLANLAMASI VE UYGULAMALARI

Durmuş ARSLANTAŞ
KBRN Yüksek Lisans Öğrencisi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Ahmet KIRÇİÇEK
KBRN Yüksek Lisans Öğrencisi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Oğuz İNCEDERE
KBRN Yüksek Lisans Öğrencisi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Burhan ULUTAŞ
Ankara İl Afad

Doç.dr. Dilek ÖZTAŞ
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof.Dr. Aytunç ATEŞ
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET

Toplumlar ilkel dönemlerden günümüze gelene kadar yaşadıkları devrim niteliğindeki kırılma noktaları nedeniyle içinde bulundukları dönemlerde büyük toplumsal değişim ve dönüşüm yaşamışlar bunların mekansal yansımalarını da dönemin kent oluşumları ve yapısal ilişkilerinde deneyimlemişlerdir. 21. yüzyıl kentleri, 20. yüzyıldan itibaren artan nüfus yoğunlaşmaları ve küresel düzeyde yakınlaşmaları dolayısıyla yerkürenin oluşumundan beri varlığını sürdüren ancak belki de geçmişte insan yerleşmeleriyle sınırlı biçimde etkileşimde olduğu söylenebilecek doğa olaylarından bugün daha fazla etkilenir ve küresel düzeyde yaygın etkilere yol açabilir biçimde zarar görebilir durumdadır. Afet yönetimi, zarar azaltma terimleri yerini afet risk yönetimi ve risk azaltma terimlerine bırakmış aynı zamanda fiziksel yapısının afetler karşısında tek başına dayanıklı olmasının yetersiz kaldığı dirençli toplum ve örgütlenme biçimlerinin ortaya konulmasının önemi vurgulanır olmuştur. Sakinim planlaması; sürdürülebilirlik, sınırlı kaynakları koruma ve riskleri azaltma hedeflerini gözetken ve iyileştirme ve acil durum planlarından farklı olarak afetin gerçekleşmesini beklemeden uygulama bulan bir planlama türüdür. Afetlerin gerçekleşmesinden bağımsız olarak varlığını sürdüren bir etkinlik türü olan sakinim planları alışlagelmiş planlama anlayışının yatırımları verimli kılmak adına yapılan gelişme, büyüme ve yapılaşma gibi somut sonuçlar elde etme çabasının aksine, bazı durumların meydana gelmemesi, önlenmesi ya da bazılarının etkilerinin giderilmesi amacıyla hazırlanmaktadır. Planlı sakinim etkinliği meydana gelmesi önlenmiş kayıpların değerlerini belirleme çabasıdır. Kent planları hazırlanırken doğal afet tehlikelerine maruz olunsun olunmasın kentsel risk azaltma stratejilerinin sistemli bir şekilde kurgulandığı sakinim planlaması anlayışının dikkate alınması günümüz kentlerinde bir gerekliliktir ve buna yönelik planlama kararlarının neler olabileceği, ne tür araçlarla bu stratejilerin hayata geçirilebileceği yönünde uygulamalar araştırılmayı ve deneyimlenmeyi bekleyen bir alan olarak karşımızdadır.

Anahtar Sözcükler: KBRN tehditleri, afet sakınım planlaması, afet sakınım uygulamaları

DISASTER SAFETY PLANNING AND APPLICATIONS FOR KBRN THREATS

ABSTRACT

Societies have experienced great social change and transformation during their times due to their revolutionary breaking points from primitive times to the present day, and they experienced their spatial reflections in the city's formations and structural relations. 21st century cities are more affected by natural phenomena that have been in existence since the formation of the globe since the formation of the earth due to their increasing population densities and global convergence since the 20th century, and that may be said to have been limited to human settlements in the past and can be damaged in a way that may cause widespread global effects. Disaster management, the terms of harm reduction, has been replaced by disaster risk management and risk reduction terms, and it has been emphasized that the importance of revealing a resilient society and organizational forms, in which the physical structure alone is insufficient to resist disasters. Avoidance planning; It is a type of planning that pursues the goals of sustainability, conserving limited resources and reducing risks, and finds implementation without waiting for disaster to occur, unlike improvement and emergency plans. Contrary to the occurrence of disasters, avoidance plans, which are a type of activity that survives, are prepared for the purpose of preventing, preventing or eliminating the effects of some situations, in contrast to the conventional planning approach's efforts to achieve concrete results such as development, growth and construction. Planned avoidance activity tries to determine the values of the losses prevented from occurring. While preparing urban plans, it is a necessity in today's cities to take into account the concept of avoidance planning in which urban risk reduction strategies are systematically constructed, regardless of being exposed to natural disaster hazards, and as a field waiting to be researched and experienced in terms of what planning decisions might be about, what kind of tools these strategies can be implemented. in front of us.

Keywords: CBRN threats, disaster avoidance planning, disaster avoidance practices

ULTRAVİYOLE VE KULLANIM ALANLARININ GENİŞLETİLMESİ

Durmuş ARSLANTAŞ
KBRN Yüksek Lisans Öğrencisi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Ahmet KIRÇİÇEK
KBRN Yüksek Lisans Öğrencisi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Oğuz İNCEDERE
KBRN Yüksek Lisans Öğrencisi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Burhan ULUTAŞ
Ankara İl Afad

Doç.dr. Dilek ÖZTAŞ
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Prof.Dr. Aytunç ATEŞ
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET

Ultraviyole ışığı, güneş ışığında bulunan ve 1801 Alman Fizikçi Ritter tarafından keşfedilen bir ışık cinsidir. UV.A, UB. ve UVC olmak üzere farklı dalga boylarındaki, farklı tipte ultraviyole ışınları bulunmaktadır. UV radyasyon kısa dalga boyu ve yüksek enerjisi nedeniyle her çeşit mikroor-ganizmayı öldürebilir. UV ışınının en büyük antimikrobik etkinliği 250-260 nm(253.7 nm) dalga boyu bölgesindedir. Bu dalga boyu, DNA tarafından en etkin şekilde absorbe edilen dalga boyudur. Hücresel DNA’larca absorbe edilen UV radyasyon enerjisi, bitişik timin bazları arasında kimyasal kovalen bağlar oluşturarak timin dimerleri meydana getirir. Ortaya çıkan bu timin dimerleri hücresel UVhasarının başlıca mekanizmasını oluşturur. Bu UV nedeniyle oluşan timin dimerleri DNA iplikçiklerinde katlanmalara neden olur, DNA’nın doğal helikal yapısıbozular. Bu durum hücre bölünmesi öncesi kromozom replikasyonunu güçleştirir,genlerin transkripsiyonu ve ekspresyonu yapılamaz. Kromozom replikasyonu yapılabilsen bile üreyemeyen mutant hücreler ortaya çıkacaktır. Timin dimerleri yaşamsal fonksiyonları olan genlerde görüldüğünde, DNA replikasyonunu engelle-diğinde öldürücüdür. Ultraviyole Lambaların Mikrobiyal Kontrol Amaçlı Kullanım Alanları.Hava ve yüzey dezenfeksiyonu: Mikrobiyal kontrolde UV lambalarının başlıca kullanım alanları; ameliyathaneler, laboratuvarlar ve biyolojik güvenlik kabinlerinin hava ve yüzeylerinin dezenfeksiyonudur. Ayrıca, insanların birarada kalabalık olarak bulunduğu çocuk yuvaları, kafeteryalar, jimnastik salonları, hastane odaları gibi kapalı yerlerde, havadaki patojen mikroorganizmaların sayısını azaltarak hava yolu ile bulaşan hastalıkların yayılımını engellemek için kullanılabilirler. Alet dezenfeksiyonu: UVGI özellikle ısıya ve neme dayanıksız materyalin dezenfeksiyonunda kullanılabilir. Fakat bu alanda kullanımı sınırlıdır. Bunun nedeni, UV’nin direkt olarak UV ışınına maruz kalan mikroorganizmaları öldürebilmesi, iğne veya laporoskopun lümeni gibi UV ışınının ulaşamadığı yüzeylerdeki mikroorganizmaları öldürememesidir. Bu nedenle alet ve yüzey dezenfeksiyonunda UV lambalar diğer dezenfeksiyon işlemleri ile birlikte kullanılmalıdır. Su dezenfeksiyonu: Son dönemlerde içme suyu elde etmede ve arıtma tesislerinde yaygın olarak

kullanılmaya başlanmıştır. Bu amaçla ticari UV üniteleri geliştirilmiştir. UV ışınının geçebildiği ince quartz tüpler içinden veya merkezdeki UV lambanın etrafından geçen filtre edilmiş berrak suyun sterilize edilebildiğibildirilmektedir. UV ışığının şu yaşanan corona virüs salgını sürecinde aktif kullanılması gerekmektedir.Kullanım alanlarının daha genişletilmesi ile mücadelede etkin rol oynayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ultraviyole, Dezenfeksiyon, Corona Virüs

ABSTRACT

Ultraviolet light is the kind of a light type, found in sunlight and discovered by German Physicist Ritter in 1801. There are different types of ultraviolet lights with different wave lengths and these are UV, A, UB and UVC. UV radiation can kill all types of microorganism with its short wavelength and high energy. The greatest antimicrobial effectiveness of UV light is in the 250-260 nm (253.7 nm) wave length area. This wave length is absorbed by DNA optimum way. UV radiation energy absorbed by cellular DNA, creates thymine dimers by creating chemical covalent bonds among adjacent thymine bases. These thymine dimers form major mechanism of UV damage. Thymine dimers form from this UV cause ruages in DNA fibrils and natural helical structure of DNA destroy. This situation complicates chromosome replication before cellular division, transcription and expression of genes can not be done. Even though chromosome replication can be done, non progenitive mutant cells will present. When thymine dimers are seen in genes that have vital functions, if DNA replication is prevented, it will be fatal.

Using Areas of Ultraviolet Lamps Microbial Control Purpose. Air and surface disinfection: Major using areas of UV lamps in microbial control; Operating rooms, laboratories and disinfection of air and surfaces of biological security cabins. Also, it can be used to provide spreading of diseases transmitted by airway by reducing the number of pathogen microorganisms in the air in indoors such as; kindergartens, cafeterias, sport halls, hospital rooms where people are together.

Device Disinfection: UVGI can especially be used disinfection of heat and moisture labile materials. But using of it is restriced in this area. UV can kill microorganisms exposed to UV ray directly but can not kill microorganisms in surfaces where UV ray can not reach such as needle and laparoscope lumen. In this reason, Uv lamps should be used together with other disinfection processes in device and surface disinfection. Water disinfection: It has been used for getting drinking water and in treatment facilities commonly recently. For that purpose, commercila UV units have been developed. It is reported that filtred clear water within thin quartz tubes that UV ray can pass or around UV lamps in center can be sterelized. UV light should be used actively during the coronavirus epidemic period. If its using areas are expanded, it will play an active role in struggle with coronavirus.

Key words: Ultraviolet, Disinfection, Coronavirus

ÜST EKSTREMİTE PROTEZLERİNE DAİR DERLEME

Farshid Khosravi MALEKİ
Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi

Osman Mert KARA

İrfan DEMİR

Enes Çağatay ÜNLÜ

ÖZET

Bu çalışmada üst ekstremitte amputasyonları sonucu yapılmış olan protezler ele alınmıştır. Çalışmada üst ekstremitte protezleri hakkında literatürde yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Genel olarak protezler, kozmetik, mekanik, myo, EMG ve EEG olarak sınıflandırılmaktadır. Kozmetik protezler sadece görünüş olarak kişilerin psikolojik olarak kendilerini iyi hissetmeleri için kullanılmaktadır. Kozmetik protezler silikondan yapılırlar ve hafiftirler. Mekanik protezler kişilerin kendi güçlerini kullanarak (kas hareketlerinin proteze transferi ile) hareket edebilmelerini sağlarlar. Çalışma prensibi kas hareketlerinin proteze aktarılması şeklindedir. Myo protezler de hareket dışardan elektrik gücüyle gerçekleştirilmektedir. Myo protezler geleneksel protezlere göre kozmetik ve fonksiyonellik açısından daha üst düzeydirlir. Myo protezlerde kontrol mikroişlemci tarafından yapılırken motorlar vasıtasıyla eylemler gerçekleştirilir. Eylemler hasta kontrolünde gerçekleşmektedir. Kanal sayısına göre hareketler gerçekleştirilir. EMG protezlerde sensörler vasıtası ile deri yüzeyinden gelen sinyaller alınarak proteze aktarılır. EMG (elektromiyografi) sinyalleri kas kasılması ile oluşan sinyallerdir. Bu sinyallere göre hareketler ve fonksiyonlar sağlanır. Beyinden aktarılan sinyal kasa gittikçe azalmaktadır. Bu nedenle sinyallerin beyinden alınması fikri yaygındır. Komut belirlemek için koşullar oluşturulur ve gerekli koşullar gerçekleştiğinde (düşünüldüğünde) eylemler yapılabilir. EMG sinyalleri farklılık gösterebilir çünkü kullanıcı ve protez hareket ettikçe sensörler değişebilirler veya soket içinde terleyebilir. Belirli bir eylem düşünülürken EEG (Elektroensefalogram) cihazı vasıtasıyla beyin dalgaları kaydedilir. Beyin dalgalarının çeşitli durum ve hallerdeki frekansları hakkında çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu dalgalar kol için komutlara dönüştürülür. Sensörler vasıtasıyla beyin sinyalleri toplanır ve işlem ünitesine iletilir. İşlem ünitesinden gelen sinyaller ve gelen sinyallere göre cevap sinyalleri yer alır. Cevap sinyalleri kola gönderilir. Beyin-bilgisayar ara yüzleri (BCI) beyinden alınan sinyalleri kaydederek protezin istenildiği gibi kullanılmasını sağlarlar. Sinyaller için kas ve sinirler gerekli olmadığından BCI ağır düzeyde felçli konuşamayan hastalarda iletişim ve hareketi sağlayabilir. BCI beyinden sinyali alıp proteze komutlar vermektedir. Sinyaller başa veya deri altına yerleştirilen sensörler aracılığıyla alınıp komutlara dönüştürüp ilgili cihaza gönderilirler. Myo, EMG ve EEG protezler, kozmetik ve mekanik protezlere göre daha işlevsel ve kullanışlıdır fakat maliyet ve ulaşılabilirliği hastalar için daha zordur. Bu maliyeti düşürmek için araştırmalar ve çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar ve araştırmalar maliyeti düşürmek ve ulaşılabilirliği sağlamak için genel olarak 3D baskı ile protez yapımı üzerinde devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Protez, Ampute, EMG, EEG, MYO

KİBBUTZ’LARDA EĞİTİM

Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN
İğdır Üniversitesi

Dr. Güliz KAYMAKCI
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ÖZET

Dünyanın farklı yerlerinde de örneklerine rastlanan kolektif işletme tiplerinden en uzun ömürlü ve en geniş katılımlı olanı İsrail’deki kibbutzlardır. Söz konusu bu yapıların bir asrı aşan geçmişi ve günümüzde birtakım değişikliklerle beraber hala önemini koruması kolektif işletmeler içerisinde kibbutzları ayrı bir yere koymaktadır. Başlangıçta tarım ağırlıklı bir iktisadi faaliyetin söz konusu olduğu kibbutzlarda ilerleyen yıllarda sanayi ve turizmde önemlerini artırmışlardır. Kibbutzlar sadece kolektif tarım işletmeleri değildir. Kolektif çocuk yetiştirme, 1980’lerin sonuna dek İsrail’deki topluluklarda (kibbutz) hakim olan eğitim metoduydu. Toplu eğitim, doğum gününde başlamakta ve yetişkinliğe kadar devam etmektedir. Kibbutz hayatının bir parçası olan parsel olarak, eşitlik ilkesinin doğal sonucu olarak kabul edilmektedir. Kibbutz’daki eğitim otoritesi, kibbutz’da doğan tüm çocukların yetiştirilmesinden ve sağlanmasından, yiyecekleri, giysileri ve tıbbi tedavileri için sorumludur. Herkes her şeyin aynısını paylaştı. Ebeveynler ekonomik olarak çocuklarının yetiştirilmesinde yer almadılar. Bu çalışmada Kibbutz’larda eğitim anlayışı ve sistemi incelenecektir. Çalışma doküman analizi yöntemiyle verilerin toplanması ve içerik analiziyle incelenmesi ve yorumlanmasıyla yapılmıştır. Bulgular tam metinde verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kibbutz, İsrail, Eğitim

EDUCATION IN KIBBUTZ

ABSTRACT

Kibbutzis in Israel are the longest-lived and the largest participant types of collective enterprises which are found in different parts of the world. The history of these structures over a century and the fact that they still maintain their importance with some changes today put kibbutz in a separate place within the collective enterprises. At the beginning, they increased their importance in industry and tourism in the later years in the kibbutz where there was an agricultural activity that was predominantly agricultural. Kibbutzlar are not only collective agricultural holdings. Collective child rearing was the dominant method of education in Israeli communities (kibbutz and plural: kibbutzim) until the late 1980s. Collective education starts on the birthday and continues until adulthood. Kibbutz is considered as the natural result of the principle of equality as a parcel which is the part of life. The educational authority in Kibbutz is responsible for the upbringing and provision of all children born in kibbutz, their food, clothing and medical treatment. Everyone shared the same thing. Parents were not involved in raising their children economically. Therefore, in this study, the understanding and system of education in Kibbutz will be examined. The study was conducted by collecting data by document analysis method and examining and interpreting by content analysis. Findings will be given in full text.

Keywords: Kibbutz, Israel, Education

ÇİN'DE EĞİTİM PROGRAMLARININ TARİHSEL TEMELLERİ

Dr. Güliz KAYMAKCI
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Volkan DURAN
İğdır Üniversitesi

ÖZET

Eğitim programlarının tarihsel temelleri eğitim programlarının tarihsel gelişimini içerir. Program tarihi, program çalışmalarının gelişmesidir. Herhangi bir eğitim programı için program alanı tarihsel perspektifleri kapsamaktadır. Çin'de, 2.500 yıldan uzun bir süredir uzun geleneği ve geçmişi olan tarihi, Çin müfredat alanının doğal bir karakteridir. Çin eğitim programlarını alanını anlamak için, Çin'deki eğitim programlarının tarihini araştırmak gerekir. Çin'deki eğitim programları çalışmalarının yapımında, Çin'deki bilgelik geleneklerini ve tarihsel durumlarını eleştirel olarak incelememiz gerekir. Bu nedenle bu çalışmada Çin'deki eğitim programlarının tarihsel temelleri incelenmiştir. Doküman analizi yoluyla metinler incelenmiş ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulgular tam metinde verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Programlarının Tarihsel Temelleri, Eğitim Programı, Çin

HISTORICAL FOUNDATIONS OF CURRICULUMS IN CHINA

ABSTRACT

Historical foundations of curriculums include the historical development of educational programs. Curriculum studies include the historical development of curriculum studies. Historical perspectives in curriculum development are comprehensive for any curriculum study. In China, its history, which has a long tradition in 2,500 years, is a natural character of the Chinese curriculum. To understand Chinese curriculums, it is necessary to investigate the history of education programs in China. In the construction of educational programs in China, we need to critically discuss the wisdom traditions and historical situations in China. Therefore, in this study, historical foundations of education programs in China were examined. The data is collected by document analysis and analyzed by the content analysis. The findings will be given in full text.

Keywords: Historical Foundations of Education Programs, Curriculums, China

**COMPARISON OF DECISION-MAKING STYLES
OF STUDENTS AT SPORTS HIGH SCHOOL AND ANATOLIAN HIGH SCHOOL**

Dr. Taner YILMAZ

Uşak University

Dr. Şihmetmet YİĞİT

Namık Kemal University

Doğuş AKAR

ABSTRACT

The aim of this study is; to examine whether the decision making levels differ from one another or not between the Sports High School students and Anatolian High School students in Denizli Province and to compare and interpret the results.

This study consists of the participation of 168 Sports High School students and 168 Anatolian High School students majoring in the Sports High School and Anatolian High School in Denizli in the 2019-2020 Academic Year. In the research, the data were obtained by using the 'Personal Information form' developed by the researcher and 'Melbourne Decision Making Questionnaire' developed by the original Mann and et al. (1998). Deniz (2004), made the validity and reliability study by adapting the scale to Turkish. Melbourne Decision Making Scale II. Part; the scale, which has four sub-factors and consists of 22 items, measures decision-making styles. The analysis of the questionnaire form used in the research and the scale was made with the SPSS 22 statistical package program. Independent-Samples t-test was applied to detect the difference between them.

As a result of the data obtained at the end of the research; it has been seen that Sports High School students have lower average scores than the Anatolian High School students in terms of self-esteem, careful decision making, and in avoidant decision-making dimensions. In addition, it was observed that Sports High School students used these three dimensions more in decision making preferences than Anatolian High School students. The average scores of postponing decision-making and panic decision-making seemed to be lower than that of Anatolian High School students compared to Sports High School students, and it was observed that Anatolian High School students used these two dimensions more in their decision making preferences than Sports High School students. As a result of our study; while there is a significant difference between Sports High School students and Anatolian High School students in terms of their self-esteem, careful decision making, and avoidant decision making ($p < 0.005$), there is no significant difference was found between postponing decision-making and panic decision-making scores of Sports High School students and Anatolian High School students. It is foreseen that Sports High School students may differ from other high school students due to their sports habits and sports branches in their choices regarding decision making.

Keywords: Sports, Decision Making, High School, Student.

SPOR LİSESİ ÖĞRENCİLERİ VE ANADOLU LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN KARAR VERME STİLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ÖZET

Araştırmamızda; Denizli ilinde bulunan Spor Lisesi ve Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin karar verme düzeylerinin farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi ve çıkan sonuçların karşılaştırılması, yorumlanması amaçlanmıştır.

Bu çalışma; 2019-2020 eğitim öğretim yılında, Denizli ilinde bulunan Spor Lisesi ve Anadolu lisesinde öğrenim görmekte olan 168 Spor Lisesi öğrencisi ve 168 Anadolu Lisesi öğrencisinin katılımından oluşmaktadır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi formu’ ile Orijinali Mann ve Diğ (1998), tarafından geliştirilmiş olan Melbourne Karar Verme Ölçeğini (Melbourne Decision Making Questionary) kullanılarak elde edilmiştir. Deniz (2004), ölçeği Türkçeye uyarlayarak geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını yapmıştır. Melbourne Karar Verme Ölçeğinde II. Kısım; dört alt faktörü bulunan 22 maddeden oluşan ölçek karar verme stillerini ölçmektedir. Araştırmada kullanılan anket formuna ve ölçeğe ilişkin verilerin analizi SPSS 22 programıyla yapılmıştır. Aralarındaki farkı tespit etmek amacıyla independent-Samples t- testi uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen veriler incelendiğinde, Spor Lisesi öğrencilerinin; karar vermede özsaygı, dikkatli karar verme, kaçınan karar verme boyutlarında Anadolu Lisesi öğrencilerine göre daha düşük puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca Spor Lisesi öğrencilerinin Anadolu Lisesi öğrencilerine göre karar verme tercihlerinde bu üç boyutu daha çok kullandıkları görülmüştür. Erteleyici karar verme ve panik karar verme ortalama puanlarında ise Anadolu Lisesi öğrencilerinin ortalamalarının Spor Lisesi öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmekte olup Anadolu Lisesi öğrencilerinin Spor Lisesi öğrencilerine göre karar verme tercihlerinde bu iki boyutu daha çok kullandıkları görülmüştür. Spor Lisesi öğrencileri ile Anadolu Lisesi öğrencilerinin karar vermede özsaygı, dikkatli karar verme, kaçınan karar verme, puanları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanırken ($p<0.005$) Spor Lisesi öğrencileri ile Anadolu Lisesi öğrencilerinin erteleyici karar verme, panik karar verme puanları, arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Araştırmamız sonucunda, Spor Lisesi öğrencilerinin karar verme ile ilgili tercihlerinde spor alışkanlıkları ve yapmış oldukları spor branşlarından dolayı diğer liselere göre farklılık görülebileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Karar Verme, Lise, Öğrenci.

СЕМЕЙНОЕ ВОСПИТАНИЕ И ПСИХОЛОГИЯ

Светлана ДУМБАДЗЕ

Грузинского общественного института

Аннотация

В статье рассматриваются причины развода и профилактические меры по разрешению семейных разводов. В контексте факторов распада семьи и предложений были объявлены профилактические меры для использования семейного развода.

Ключевые слова: семья, психологическая психология, семья, психологи, психологи, психологи

АРАЛАС ЕСЕПТЕРДІҢ ЖУЫҚ ШЕШІМІ

Гүлмира ТЕҢДІБАЕВА
Қорқыт Ата атындағы Қызылорда
мемлекеттік университеті

АҢДАТПА

Бұл жұмыста алдымен екінші ретті дифференциалдық теңдеудің типі анықталады және ол канондық формада азаяды, содан кейін толқындық теңдеу үшін аралас есеп айнымалыларды бөлу әдісімен, вариативті итерация әдісімен және Адомиан ыдырау әдісімен шамамен шешіледі. Барлық осы әдістер нақты шешімге ауысатын функциялар тізбегін қамтамасыз етеді. Барлық жағдайларда бірдей нәтижелер алынды, бірақ Адомиан ыдырау әдісі өте қарапайым және ыңғайлы болды.

Түйінді Сөздер: Қосымша Мәлімдеме, Вола Қабылдау, Сарапты Сараптау Әдісі, Вариациялық Итерация Әдісі, Әдістемелік Құралдар Әдісі, Әрекет Шешімі

АНАЛИЗ ЧИСЛА БИМОЛЕКУЛЯРНЫХ РЕАКЦИЙ

Гульбахор АЛИМДЖОНОВА

Ташкентский государственный технический университет

АННОТАЦИЯ

В исследовании проблема бимолекулярной реакции под названием «Брюссель» решается численно. После некоторого упрощения получается нелинейная система из двух или трех неизвестных простых дифференциальных уравнений, которая зависит только от одного параметра (например,?). Структурированная задача Коши была решена прецизионным методом с непрерывным шагом в Рунге-Кутте четвертого уровня. Анализируются проблемы единичных точек, устойчивости и поворота границы, а также графика траекторий в пространстве и проекций в плоскостях на различные значения параметров. Брюссельская проблема, связанная с ГДР, также была решена.

Ключевые слова: бимолекулярная реакция, брюсселятор, обычная система полезных инструментов, значимый цикл, стабильность.

ҚОСЫМША БІЛІМ ОРТАЛЫҚТАРЫНДАҒЫ МОБИЛЬДІ ТӘСІЛДЕУ ТӘРТІБІ

Т. Алдабергенова және И. Юсупова
Санкт-Петербург мемлекеттік университеті

АҢДАТПА

Оқушылардың көзқарастары мен білімін қалыптастыруға ынталандыру үшін мобильді оқытуға дайындық - бұл технологияны білім беру ортасына интеграциялаудың жаңа бағыты. Мобильді құрылғыларды сәтті енгізу оқуды жақсартуға мүмкіндік береді. Бұл тұрғыда дәстүрлі оқытудың күшті жақтары мен мобильді оқытудың күшті жақтарын біріктіретін оқыту ортасы перспективалы бағыт ретінде қарастырылуы мүмкін. Бұл құжаттың мақсаты - бұл оқу ортасының білім алуға, оқудағы жетістіктері мен оқушылардың көзқарастарына әсерін анықтау үшін мультимедиялық араласудың оқу ортасына тиімді интеграциясын зерттеу. Осы әдебиетке шолу жасағанда, рецензияланған журналдың жиырма екі мақаласы алдын ала анықталған критерийлерге сәйкес таңдалды (мысалы, сандық зерттеулерді қолдана отырып жүргізілген зерттеулер, мысалы, квази-эксперименттік және эксперименттік зерттеулер және т.б., мысалы, аралас зерттеулер). әдісі, кейс-стади және т.с.с., соның ішінде деректерді жинау процедурасындағы сандық аспекті қоса алғанда) және осы мақалалардан олардан сенімді және маңызды ақпаратты алу үшін мұқият талдаңыз. Алынған нәтижелер мобильді технологиялардың аралас оқыту ортасына енуі студенттердің білімін жағымды түрде игеруіне айтарлықтай әсер ететіндігін көрсетеді, дегенмен рецензияланған мақалаларда олардың оқуға айтарлықтай әсерін көрсетпейтін эмпирикалық нәтижелер аз. Оқушылардың қарым-қатынасына қатысты, студенттердің пікірлері бойынша, студенттердің араласқан білім беру ортасында мобильді технологияны академиялық мақсаттар үшін қолдануға ынталандырылды.

Түйін сөздер: аралас оқыту, ұтқыр оқыту, оқу нәтижелері, академиялық үлгерім, көзқарас

ОЦЕНКА МИНИМАЛЬНОГО РИСКА ПО МАКСВЕЛЛУ

Д. БОРОДЕНКО

старший преподаватель, Институт транспорта и связи

АННОТАЦИЯ

Смещение по длине возникает, когда вероятность включения единицы популяции в выборку связана со значением измеряемой переменной. Например, отбор проб ткани Кокса (1969). В этой статье дан генезис распределения Максвелла смещения по длине. Оценки минимального риска по его шкале были получены при квадрате погрешности, предупредительной и двух других функциях потерь с помощью цензурированной выборки типа II. Относительная эффективность была рассчитана для сравнения.

Ключевые слова: распределение Максвелла с большой длиной, функция потерь, функция риска, оценки MMSE, функция потери квадрата ошибок

نفیسه بیگم- پوهنتون فاریاب

Nafisa Begum

University of Faryab

چکیده

خشونت خانگی ، که تصور می شود در طول تاریخ بشر وجود داشته است ، یکی از معضلات اجتماعی در سده ای که در آن زندگی می کنیم نیز می باشد. اگرچه خشونت همه افراد جامعه را دربر می گیرد اما برخی از گروه ها که از نظر خشونت آسیب پذیری بیشتری دارند. یکی از این گروه ها سالمندان هستند. نفوس سالمندان از نظر سهم خود در کل نفوس در سراسر جهان به دلیل افزایش اوسط طول عمر و کاهش باروری در حال افزایش است. در ترکیه، در سال 2006 اوسط طول عمر 71.5 می باشد. آسیب های جسمی و روانی ناشی از خشونت عواقب بارزی دارد. علاوه بر این ، روابط اجتماعی زنان در معرض خشونت را رو به وخامت می گذارد ، توانایی آنها برای مشارکت در زندگی اجتماعی و اقتصادی ، احقاق حقوق خود و مشارکت آنها در سازوکارهای تصمیم گیری آسیب می بیند و مشارکت آنها در زندگی اجتماعی و اقتصادی بسیار کاهش می یابد. در نتیجه؛ رویکرد اجتماعی برای جلوگیری از خشونت و استثمار از اهمیت زیادی برخوردار است. هر جامعه ای باید از طریق برنامه های دولت ، قانون و مقررات ، رسانه ها ، سازمان های رسمی و داوطلبانه ، مؤسسات آموزشی و غیره علیه خشونت تلاش کند.

کلمات کلیدی: خشونت خانگی ، سالمندان ، خشونت ، استثمار از سالمندان